Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ◆ № 193 (7934). ◆ 15 октябрь, 1982 йил ● ЖУМА ● Баҳоси 3 тийин.

ПАХТАКОР, МЕХАНИЗАТОР ВА ҲАШАРЧИ ЎРТОҚЛАР!

• МАРРА ЯҚИН. ТЕРИМ СУРЪАТИНИ СУСАЙТИРМАНГ. • ҲАР БИР ХЎЖАЛИК, БЎЛИМ, БРИГАДА, КОЛЛЕКТИВЛАРДА ЎЗАРО СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИ АВЖ ОЛДИРАЙЛИК • УЛКАН ХИРМОННИ ТЕЗРОҚ БУНЁД ЭТИШ УЧУН ДАЛАЛАРДА ЖАСОРАТ КЎРСАТИБ МЕҲНАТ ҚИЛАЙЛИК.

ТЕРИМ ПЕШҚАДАМЛАРИ

● Бекобод районидаги Ойбек номли совхознинг илғор теримчиси Ўғилой Эшмуродова (юқоридаги суратда) бу йилги мавсумда 15 тонна «оқ олтин» териш мажбуриятини олган. Унинг шу кунгача хўжалик хирмонига тўккан пахтаси 10 тоннадан ошди.

● Узил Йўлдошева (пастдаги суратда) Бўка районидаги Ильич номли колхознинг чевар теримчиларидан бири. У кунига 150 килограммдан ошириб пахта териб, дугоналари ўртасидаги социалистик мусобақада пешқадамлик қиляпти.

М. Қорабеков ва П. Эргашев фотолари.

Машҳура Ҳожиева (чапдан) билан Мавлуда Қолдибековалар Оққўрғон районидаги Охунбобоев номли колхознинг Бекноз Бойматов бошлиқ бригадаси далаларида ўзаро мусобақалашиб пахта термоқдалар. Улар кунига хирмонга 100 килограммдан ошириб «оқ олтин» тўкишяпти.

П. Эргашев фотоси.

ПИСКЕНТЛИК ПЕНСИОНЕРЛАР МУРОЖААТИГА ЖАВОБАН

ҚАРИЯЛАРИМИЗ ТОННАЛАРИ

Пискент районидаги пенсионерлар, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранларининг юбилей йили «оқ олтин» хосилини йиғиб-териб олиш ва ҳар қачонгидан катта Тошкент хирмонига ҳисса қўшиш юзасидан областдаги ветеранлар ва барча пенсионерларга мурожаати ўрта чирчиқликларга жуда маъқул тушди.

Райондаги пенсионерлар, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранлари бир тан, бир жон бўлиб ҳиммат камарини маҳкам боғлаб пахта майдони сари отландилар. Улар ҳоли-бақудрат теримда иштирок этиб, умум ишига ҳисса қўшиш ва ўз куч ва имкониятларига яраша хирмонга барака киритиш учун курашмоқдалар.

Ҳозир барча қишлоқ ва посёлка Советларида пенсионер ва ветеранлардан тузилган бригадаларни кўриш мумкин. «Янги ҳаёт» посёлка Совети пенсионерлари, уруш ва меҳнат ветеранларидан 20 киши мурожаатга биринчилар қаторида қўшилишган эди. Ҳиммати баланд отахон ва онахонлар шу дамгача эл хирмонига 4,5 тоннадан ортиқ пахта тўкдилар. Ленин, Оржоникидзе, Охунбобоев номли, Қорасув қишлоқ Советлари территориясида яшовчи пенсионерлар, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветеранлари ҳам уюшқоқлик кўрсатиб коллектив суратда бир неча тоннадан «оқ олтин» тердилар.

Район бўйича ҳозир пенсионерлар кучи билан 25 тоннага яқин пахта терилди. Кундан-кун бундай бригадаларнинг сафи кенгаймоқда.

З. САЙФУЛЛИН.
Халқ депутатлари Ўрта Чирчиқ район Совети ижроия комитетининг секретари.

ШОЛИДАН МЎЛ ҲОСИЛ

● БЕКОБОД районидаги «Октябрь 46 йиллиги» ихтисослашган совхоз шоликорлари учун бу йил серҳосил келди. Улар давлатга социалистик мажбурият ҳисобига дон топшира бошладилар. Исмоил Эралиев бошчилик қилаётган бўлимда ҳар гектар ердан юксак самарадорликка эришилди. Бу ерда гектар бошига 70 центнер шоли йиғиштириб олиниб, «марварид дон» етиштириш икки йиллик плани адо этилди.

Бундай ҳосилдорликка эришиш осон бўлмади. Деҳқонлар шоли экилган етти юз гектар ернинг ҳаммасида экинларни юксак агротехника даражасида парвариш қилдилар. Ўрим-йиғим мавсуми бошланганида эса доннинг нобуд бўлишига йўл қўймасликка ҳаракат қилдилар. Комбайнчилардан Учқун Мелибоев, Рифат Сафин, Карим Сибғаев шоли ўримида энг яхши кўрсаткичларга эришиб, мавсумда 350—400 тоннадан дон янчдилар. Бу эса нормадагидан анча кўп.

Хўжалик меҳнаткашлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига ҳосилдорликни гектар бошига 60 центнерга етказишга аҳд қилдилар.

(ЎзТАГ мухбири).

ОБЛАСТЬ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ:

МАШИНА ТЕРИМИ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

● ОҚҚЎРҒОН. «Зангори кема»лар ёрдамида шу кунгача 47 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» териб олиниб, машина терими плани бажарилди. 350 та агрегатнинг ҳар бири билан 135 тоннадан пахта терилди. Ўз машиналарини юксак унум билан ишлатиб хирмонга барака киритаётган илғор механик-ҳайдовчилардан, «Коммунизм» колхозидан Илаш Қурбонов, Ҳолбой Субанов, «Оққўрғон» совхозидан Михаил Ковешников, Ҳамид Олимжон номли колхоздан Солижон Каримовлар шу кунгача 250—280 тоннадан «оқ олтин» териб қўйишди.

ЎРНАК БЎЛМОҚДАЛАР

● Шу кунларда район пахтазорларида Тошкент шаҳрининг Фрунзе районидан деҳқонларга кўмакка чиққан 4070 ишчи-хизматчи ҳам фидокорона меҳнат қилмоқда. Уларнинг ёрдами билан кундан-кунга баракалироқ хирмон уйилаётир. Ўтган куни ҳашарчилар 120 тонна «оқ олтин» териб беришди. Уларнинг мавсум бошидан буён уйган хирмонлари 670 тоннадан ошиб кетди. Ҳашарчилар ўртасидаги мусобақада «Узбекгазстрой» тресті ишчи-хизматчилари пешқадамлик қилишаётир. Ўтган куни 20 киши 901 килограмм пахта теришга муваффақ бўлди.

50 ЦЕНТНЕР УЧУН

● ҒАЛАБА. «Победа» колхозининг Пётр Ким бошчилик қилаётган 3-бригадаси заршунослари зиммаларидаги социалистик мажбуриятларини ҳам шараф билан бажардилар. 80 гектар ернинг ҳар гектаридан 45,6 центнердан, жами 364 тонна «оқ олтин» йиғиштириб олинди. Коллективнинг Ўроқбой Нишонов, ва Сергей Сон сингари «зангори кема» капитанлари 190—130 тоннадан пахта териб, ғалабага муносиб ҳисса қўшдилар. Бригада аъзолари ўз имкониятларини кўриб чиқиб, ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилдорликни 50 центнерга етказиш мажбуриятини қабул қилишди.

БИРИНЧИЛАР ҚАТОРИ

● БЎКА. Баёнқул Раҳмонов етакчилик қилаётган бригада пахтакорлари ҳам Тимирязев номли колхозда биринчилардан бўлиб, социалистик мажбуриятларини бажардилар. 91 гектар ердан 412 тонна юқори сифатли хомашё йиғиштириб олинди. Ҳосилдорлик гектар бошига 45,2 центнерни ташкил этди. СССРнинг шонли 60 йиллик юбилейи нишонланадиган йилни 60 центнерлик ҳосил билан якунлашга аҳд қилган бригада пахтакорлари терим суръатини бир дам ҳам сусайтиришмаяпти.

ЯНГИ МАРРАНИ КЎЗЛАБ

● КОММУНИСТИК. «Правда» колхози пахтакорлари дастлабки довондан ошишди. 1710 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35,2 центнердан «оқ олтин» олиниб, йиллик план бажарилди. Қабул пунктларига 6013 тонна юқори сифатли пахта етказиб берилди. Эришилган ғалабага колхознинг Яхшибой Мирзақулов бошчилик қилаётган 16-, Тўхтамурод Имомқулов етакчилигидаги 21-бригадаларининг заршунослари салмоқли ҳисса қўшдилар. Хирмонга барака киритишда механик-ҳайдовчилардан Алексей Тен ва Мамажон Ўринбоевлар мусобақада пешқадамлик қилиб, 120—130 тоннадан «оқ олтин» тердилар. Хўжалик меҳнаткашлари давлатга яна 727 тонна пахта сотиш, ҳосилдорликни гектар бошига 40 центнерга етказиш учун курашмоқдалар.

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 14 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун—районлар, иккинчи устун—бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун—мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — машинада бир кунда, бешинчи устун — мавсум бошидан буён машинада.

Бўка	0,65	110,35	0,35	110,78
Оққўрғон	1,28	104,26	1,63	101,53
Ғалаба	1,28	101,86	1,09	104,06
Пискент	1,11	100,78	0,60	103,96
Коммунистик	1,57	96,25	1,53	87,20
Ўрта Чирчиқ	1,25	95,88	0,88	94,77
Бекобод	1,25	91,56	1,02	78,61
Янгийўл	2,65	91,24	2,06	81,38
Чиноз	2,70	85,18	3,03	81,89
Область бўйича	1,20	98,51	1,38	95,64

ДЎСТЛИК ВА ҲАМЖИҲАТЛИК ВАЗИЯТИДА

14 октябрь куни Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиуми XI мажлисининг қатнашчиларини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қабул қилди. Ўзбекистон ССР раҳбарлари, республиканинг барча меҳнаткашлари номидан у меҳмонларни самимий табриклади ҳамда мажлиснинг барча қатнашчиларини иш муваффақиятли тугалланганлиги билан қутлади.

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиумининг мажлиси амалий ва дўстона вазиятда ўтганлигидан хурсандмиз, деб уқтирди Ш. Р. Рашидов. Империализмга ва реакцияга қарши курашнинг актуал масалалари муҳокама қилинди, барча тинчликсевар кучларни янада жипслаштириш йўллари белгиланди. Биз Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотининг, советлар мамлакатининг, ёш мустақил давлатларнинг, тинчлик, озодлик, ҳамкорлик ва социал тараққиёт мақсадини кўзловчи барча кучларнинг фаолиятига юксак баҳо берилганлигининг шоҳиди бўлдик. Бу нарса бизга илҳом бахш этади ҳамда халқлар бирдамлиги, бирлиги ва қардошлиги алоқаларини янада мустаҳкамлаш, тинчлик, кескинликни юмшатиш ва қуролсизланиш йўлидаги куч-ғайратларни кўпайтириш мажбуриятини юклайди. Бугун қабул этилган жуда муҳим ҳужжатлар Осиё ва Африка халқларининг ҳаётий манфаатларига, барча антиимпериалистик кучларнинг бирлиги ва жипслиги манфаатларига, халқлар озодлиги ва хавфсизлиги, ер юзида мустаҳкам тинчлик манфаатларига пишиқ-пухта хизмат қилади.

Биз Ўзбекистонда Осиё ва Африка мамлакатларининг таниқли давлат, сиёсат ва жамоат арбобларини, ўзларининг бутун умрини эски ва янги мустамлакачиликка қарши курашга бағишлаган кишиларни, жуда катта қийинчиликлар ва маҳрумликларга қарамай ўз мамлакатлари ва халқларининг энг яхши келажаги учун, бутун инсониятнинг порлоқ эртанги куни учун қунт ва сабот билан курашаётган кишиларни қабул этишдан ғоят мамнун бўлдик. Ўзбекистонга келганингиз учун ҳаммангизга кўпдан-кўп раҳмат. Буни биз улуғ Ленин мамлакатига, қаҳрамон совет халқига нисбатан дўстлик, муҳаббат ва ишонч туйғуларининг яна бир ёрқин намоён бўлиши деб биламиз.

Ҳозир Ўзбекистон совет халқларининг қардошлик оиласида катта ва қувончли байрам — СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига ҳозирлик кўрмоқда. Бу байрамни яхши кайфият билан, ўз бурчини бажо келтирганлик туйғуси билан кутиб олмоқда. Биз хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма участкаларида катта муваффақиятларга эришдик.

Ш. Р. Рашидов республика социал-иқтисодий ривожининг энг муҳим моментларига тўхталиб ўтди. Ўзбекистон жаҳонга улуғ олимлар, мутафаккирлар ва маърифатпарварларни етиштириб берган, ўз халқининг даҳоси билан ажойиб меъморчилик ёдгорликлари ва бошқа ўлмас обидалар яратган кўп асрли тарихга ва қадимий маданиятга эга бўлган ўлкадир. Аммо ўтмишда шу бойликларнинг ҳаммаси жуда оз кишиларнинг мулки эди. Улуғ Октябрь социалистик революциясигина халқнинг қолоқлиги ва ҳуқуқсизлигига абадий барҳам берди, ўлканинг социал-иқтисодий, сиёсий равнақига асос солди.

Эндиликда Ўзбекистон ССР — совет халқлари оиласидаги тенг ҳуқуқли республикаларнинг бири, ҳар тарафлама ривож топган ва гуллаб-яшнаган республикадир. Кўп миллатли совет давлатида олтмиш йил мобайнида асрларга тенг йўл босиб ўтилди. Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС XXVI съезди тарихий режаларини муваффақиятли равишда амалга ошириб, иқтисодий ва социал ривожланишда тобора янги-янги чўққиларга кўтарилмоқда. Республика саноати дунёнинг етмиштадан кўпроқ мамлакатига маҳсулот экспорт қилмоқда. Бир неча йиллар мобайнида деҳқонлар олти миллион тоннадан ошириб пахта тайёрламоқдалар. Ўзбекистон мамлакатнинг асосий пахта базаси бўлиб қолди. Барча совет кишилари қатори республика меҳнатчилари ҳам партия ўз Марказий Комитетининг май Пленумида тасдиқлаган Озиқ-овқат программасини рўёбга чиқаришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Маориф, фан, соғлиқни сақлаш соҳасида, халқнинг турмуш маданиятида, халқ фаровонлигини оширишда жуда катта ўзгаришлар содир бўлмоқда.

Ўзбекистон меҳнатчилари кўп миллатли оиласининг ўнинчи беш йилликдаги муваффақиятлари Ватаннинг олий мукофоти — учинчи Ленин ордени билан тақдирланди. Бу мукофотни республикага шонли ленинчи партиямиз билан совет давлатининг раҳбари, замонамизнинг атоқли сиёсат ва давлат арбоби Леонид Ильич Брежнев топширганлиги жуда қувончли бўлди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг орден топшириш пайтида берган тавсиялари ва кўрсатмалари меҳнаткашлар учун жанговар ҳаракат программаси бўлиб қолди.

Бизнинг ҳамма ютуқларимиз — партия билан давлат доно миллий сиёсатининг бевосита натижасидир, барча совет халқлари дўстлиги, бирлиги ва жипслигининг бевосита натижасидир. Бинобарин, партия тарбиялаб воята етказган янги совет кишиси, ватанпарвар инсон, интернационалист инсон зафарларимизнинг мезони, рўй берган жамики социал, иқтисодий ва маданий ўзгаришларнинг кўрсаткичидир.

Биз совет кишилари тинч бунёдкорлик меҳнати билан шуғулланмоқдамиз. Биз урушга нафрат билан қараймиз. Ҳозир партиямиз, халқимиз учун, қолаверса планетадаги барча халқлар учун тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилишдан ҳам муҳимроқ вазифа йўқ. Леонид Ильич Брежнев КПСС XXVI съезди минбаридан шу гапни айтди. Барча совет кишилари ҳам шуни ўйлайдилар ва шу фикр билан яшайдилар. Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиумининг ҳозиргина муваффақиятли тугаган мажлиси ҳам шу муътабар мақсадларга бағишланди. Президиум қабул этган ҳужжатлар, Осиё ва Африка халқлари — бирдамлигининг олижаноб принциплари, мақсадлари ва амалий қадамлари планетанинг ҳамма жойларида астойдил маъқуллаб кутиб олинишига ва қўллаб-қувватланишига бизнинг ишончимиз комил.

Инсониятнинг ҳозирги куни ва келажагини Ленинсиз ва ленинизмсиз тасаввур этиб бўлмайди. Ленин ғоялари бутун инсониятнинг истиқбол йўлини, янги ғалабаларга эришиш йўлини, эксплуатация ва зулмдан батамом халос бўлиш йўлини, мустаҳкам тинчлик, улуғ социализм ишининг тантанаси йўлини ёритиб турибди.

Ш. Р. Рашидов Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотига Тошкент чинни заводининг усталари ясаган гулдонни тортиқ қилди.

Учрашувда сўзга чиққан Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотининг бош секретари Абдил Раззоқ Нури, Гвинея-Бисау Республикаси делегациясининг бошлиғи Алешандри Коррейа, Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотининг вице-президенти, Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги совет комитетининг раиси ёзувчи Мирзо Иброҳимов кўрсатилган иззат-икром учун, Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиумининг XI мажлиси самарали ишлашига жуда яхши шароитлар яратиб берилганлиги учун самимий миннатдорчилик билдирдилар.

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиумининг ҳозирги мажлиси олдига қўйилган вазифалар тўла-тўкис ҳал этилганлиги нутқларда уқтириб ўтилди. Осиё, Африка, ер юзидаги барча қитъалар эркесвар халқларининг душмани битта, у ҳам бўлса ўтакетган реакцион, агрессив ташқи сиёсат ўтказаётган Рейган маъмурияти руҳлантириб турган империализмдир. Фаластин ва Ливан халқларига қарши қонли ёвузликлар қилаётган Исроилга, ирқчилик ва апартеидни авж олдираётган Претория режимига, Лотин Америкаси мамлакатларидаги ҳарбий диктатураларга қутқу солиб турган айни Америка империализмидир. Айни Америка империализми қуролланиш пойгасини кучайтирмоқда, халқаро кескинликни юмшатишга тўсқинлик қилиб, бутун дунёда тинчликка реал хавф солмоқда.

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиумининг мажлисида бундан буёнги фаолиятининг йўналиши — империализмга қарши бўлиб турган барча кучларни янада маҳкамроқ жипслаштириш, миллий озодлик ҳаракатларини социалистик лагерь кучлари билан, капиталистик давлатлардаги тараққийпарвар кучлар билан бирдамлик ҳаракатининг муштарак олижаноб идеаллари ва мақсадлари йўлида бирлаштириш кераклиги аниқ белгилаб берилди. Ленин ва Улуғ Октябрь Ватани — Совет Иттифоқи тинчлик сиёсатини ўтказишда, миллий озодлик ва социал тараққиёт учун курашувчи халқларни қўллаб-қувватлашда изчиллик намунаси бўлиб хизмат қилмоқда. Бутун тараққийпарвар инсоният Совет Иттифоқи ташкил этилганлигининг шонли 60 йиллигини нишонлашга ҳозирлик кўрмоқда.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, КПСС Марказий Комитетининг сектор мудири Г. В. Шумейко, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. Н. Матузов, Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги совет комитети раисининг ўринбосарлари А. С. Дзасохов, А. В. Софронов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚЛАРНИНГ БИРЛИГИ—ЕР ЮЗИДА ТИНЧЛИКНИ САҚЛАШ ГАРОВИ

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиумининг Тошкентда ўтказилган XI мажлиси ўз ишини тамомлади.

14 октябрь куни бўлиб ўтган якунловчи мажлис қатнашчилари халқаро аҳволнинг актуал проблемаларини, африкалик ва осиёлик халқларнинг бирдамлик ташкилоти мақсадларини рўёбга чиқариш, барча регионлардаги можароларни одилона ва ҳар тарафлама бартараф этишга эришиш учун курашда уларнинг бирлигини мустаҳкамлаш вазифаларини муҳокама қилдилар.

Жамоатчиликнинг қуролланиш пойгасини тўхтатишга ва қуролсизланишга қаратилган урушга қарши ҳаракати масалалари кейинги вақтларда бирдамлик ташкилоти ва унинг кўпгина миллий отрядлари кўп қиррали фаолиятида марказий ўрин олаётганлигидан Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги совет комитети раисининг биринчи ўринбосари А. С. Дзасохов чуқур мамнуният изҳор этди.

Ядро уруши хавфини тугатиш учун, қуролсизланиш ва тинчлик учун жамоатчилик ҳаракати илгари ҳеч қачон бу қадар кенг кўлам касб этмаган ва ҳозиргидек самарадор бўлмаган эди.

Урушга қарши жаҳоншумул ҳаракатининг сафларида совет жамоатчилиги зўр ғайрат билан хилма-хил ишлар қилмоқда. Чунончи, шу йил май-июнь ойларида урушга қарши ўтказилган жаҳоншумул кампания даврида Совет Иттифоқида ўтказилган 20 мингдан ортиқ оммавий йиғилиш, юриш ва намойишда 60 миллиондан кўпроқ киши қатнашди. Ҳозир СССРда БМТ Бош Ассамблеясининг Нью-Йоркда ўтказилаётган навбатдаги сессияси номига ёзилган мурожаатномага имзо тўплашга бағишланган умумхалқ ҳаракати авж олиб бормоқда.

Мажлис қатнашчилари кейинги бир йил мобайнида Совет Иттифоқи бир қанча жуда муҳим ва конкрет тинчлик ташаббусларини ўртага қўйганлигини таъкидладилар. Ядро қуролини биринчи бўлиб ишлатмаслик тўғрисида ихтиёрий равишда, совет давлатининг бир ўзи олган мажбурият шу ташаббуслар жумласига киради. Ўртоқ Л. И. Брежнев БМТ Бош Ассамблеясининг қуролсизланишга бағишланган иккинчи махсус сессияси қатнашчиларига йўллаган мактубида шу мажбуриятни маълум қилди. Бироқ, на АҚШ маъмурияти, на НАТО мамлакатларининг бошқа тегишли доиралари шу вақтгача Совет Иттифоқи намойиш этган мана шу холис ниятга ижобий баҳо берганлари йўқ. Улар бутунлай бошқа, мутлақо қарама-қарши соҳада — қуролланиш пойгасига қамчи босиш, оммавий қирғин қуролининг янги, янада хатарли системаларини яратиш ва ишлаб чиқариш соҳасида ташаббус кўрсатиб, таклифлар киритмоқдалар.

Ирқчи ЖАРнинг Африка жанубидаги агрессив ҳаракатларига зарба бериш сингари вазифалар халқаро жамоатчиликнинг урушга қарши ҳаракатлари ўзанида турибди. Африка—Осиё воқелигининг мана шу ва бошқа энг зарур проблемалари юзасидан бирдамлик ташкилоти равшан сиёсий позицияни эгаллаб, конкрет ҳаракат программасини ишлаб чиққан.

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиумининг XI мажлиси қатнашчилари якунловчи мажлисда бир қанча ҳужжатларни якдиллик билан қабул қилдилар. Улар орасида Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотининг бош декларацияси, Фаластин ва Ливанга доир баёнот, Яқин Шарққа, Осиё, Африкага, Ҳинд океанига доир резолюциялар, қўшилмаслик ҳаракатига мурожаатнома, қуролсизланиш проблемалари ва урушга қарши ҳаракат хусусидаги резолюция бор.

Совет халқига мактуб, шунингдек Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотининг 25 йиллиги муносабати билан мурожаатнома ҳам якдиллик билан қабул этилди.

Мажлис Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотининг келгуси даврга мўлжалланган ҳаракат программасини ишлаб чиқди.

* * *

Ҳозирги Осиёнинг энг муҳим проблемаларига бағишланган матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Кампучия Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги комитетининг бош секретари Чум Бун Ронг, Афғонистон тинчлик, дўстлик ва бирдамлик ташкилотининг вице-президенти Сарболан, Непал Африка-Осиё халқлари бирдамлиги комитети президиумининг аъзоси Дикшит Маданмани, Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти бош секретарининг ўринбосари Читта Бисвас (Ҳиндистон), Шри Ланка Африка-Осиё бирдамлиги уюшмасининг вице-президенти, парламент аъзоси Дармалингам, Лаос Африка-Осиё бирдамлиги комитетининг аъзоси Пхо Некео Кхамун шу қитъа халқларининг кучайиб бораётган бирлиги тўғрисида, уларнинг озодлик ва мустақиллик учун, империалистлар билан гегемончиларнинг кирдикорларига қарши кураши ҳақида гапирдилар. Улар журналистларнинг бирдамлик ташкилотининг Осиё мамлакатларида қитъа мамлакатлари ўртасида яхши қўшничилик муносабатлари ўрнатиш ва мустаҳкамлаш, ер куррасининг ҳамма қалтис нуқталаридаги кескинликни юмшатиш соҳасида сарфлаётган куч-ғайратлари тўғрисидаги саволларига жавоб қайтардилар.

(ЎзТАГ).

ИШОНЧГА ЛОЙИҚ

Ҳолида Абдураимованинг номи районимизда эмас, бутун областда ҳам яхши таниш. У К. Е. Ворошилов номли совхоз маккажўхоричилик комсомол-ёшлар бригадасига кўп йиллардан бери раҳбарлик қилиб келаяпти. Ишлаб чиқаришда эришган юксак натижалари учун Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотига сазовор бўлди, Тошкент область Советига депутат қилиб сайланди.

Ҳолида комсомол тарбиясини кўрган қалби олов ёшларимиздан бири. Комсомолда у чиниқди, камол топди. Сўнг дўстлари Коммунистик партия сафига узатдилар. Ёш коммунист раҳбарлик қилаётган коллектив бу йил гектар бошига 110 центнердан маккажўхори донин йиғиштириб олиб, янги рекорд қўйди. Бу уларнинг шонли юбилейга муносиб тўёналари бўлди.

Районимизда қишлоқ хўжалиги ва чорвачиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшаётган комсомол ёшлар оз эмас. ВЛКСМ XIX съезди делегати, ёш коммунист Рустам Масадиқовнинг ташаббуси ҳозир кўпгина хўжаликларда кенг қўллаб-қувватланмоқда. Рустам ҳам Ҳолиданинг тенгдошларидан бири. К. Е. Ворошилов номли совхоз қорамолчилик комплекси комсомол-ёшлар бригадаси бошлиғи сифатида чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда кўп йиллардан бери фидокорона меҳнат қилиб келмоқда. ВЛКСМ XIX съездида жамоат чорвачилигини янада юксалтириш ёшларнинг биринчи галдаги вазифаси эканлиги алоҳида таъкидланди. Янги талаблар асосида Рустам илғор соҳадан оқсаб келаётган соҳа — қўйчиликка ўтишга қарор қилди. Унинг бу ташаббусини бошқа илғор чорвадорлар ҳам қўллаб-қувватлашди. Ҳозир хўжаликда қорамолчилик ҳам, қўйчилик ҳам, паррандачилик ҳам бир текис ривожланмоқда. Кўпгина бригадаларга коллектив ишончини қозонган қалби олов ёшлар бошчилик қилмоқдалар.

Юбилей йили янги бошланган кезларда бир группа чорвадорлар ўз зиммаларига янги оширилган мажбуриятлар қабул қилдилар. Бу ташаббусни район партия комитети қизғин маъқуллади. Ташаббускорлар орасида «Ғаллақудуқ» совхози саноат комплексининг ёш сут соғувчилари Дариха Тўлебова ва Забида Қурмонқулова ҳам бор эди. Улар СССРнинг 60 йиллиги шарафига ўз қарамоғларидаги соғин сигирларнинг ҳар биридан ўртача 4800 килограммдан сут соғиб олишга сўз бердилар. Район партия комитети ташаббускор ёшлар ўз ваъдаларининг устидан қандай чиқаётганликларини мунтазам кузатиб боряпти. Яқинда улар район партия комитетида йиғилиб, ўзлари бажараётган ишлар тўғрисида ҳисоб бердилар. Ёшлар рапортини тинглаб қалбдан қувондик. Уларнинг ҳаммаси берган ваъдаларини тўла бажариш учун бутун куч-ғайратларини сафарбар этаётганликларини сездик.

Йилимиз воқеаларга бой бўлаяпти. Ҳар бир воқеа, ҳар бир сана ёшлар сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини оширишга ёрдам бермоқда. ВЛКСМнинг XIX съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган ҳаракатда районимизнинг барча йигит-қизлари актив иштирок этдилар. Съезд очилган кунгача 350 га яқин йигит-қиз беш ойлик план бажарилганлиги тўғрисида рапорт берди. Бир қатор ёшлар ишлаб чиқаришни механизациялаш, материаллардан тежаб-тергаб фойдаланиш юзасидан янги ташаббус бошладилар. Бу ташаббусни қўллаб-қувватлаш давомида янги техника ва технологияни жорий этишга қаратилган салкам 70 та қимматли таклиф тушди. Бу таклифлар 150 минг сўмликдан кўпроқ иқтисодий самара берди.

Ҳозир район халқ хўжалигида 5500 дан ортиқ йигит-қиз фидокорона меҳнат қилмоқда. Улар саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни кўпайтиришда, деҳқончилик ва чорвачиликни ривожлантиришда актив иштирок этмоқдалар. Саноат корхоналарида 25 та, қишлоқ хўжалигида эса 24 та комсомол ёшлар бригадалари ташкил этилган. Совхозларда тузилган бригадаларнинг 19 таси маккажўхори етиштиришга ихтисослашган. Улар чорвачиликнинг ривожланиши кўп жиҳатдан озуқа базасига боғлиқлигини яхши биладилар. Шу боисдан ҳам ёш маккажўхорикорлар юбилей йилида гектар бошига кам деганда 100 центнердан дон ва кўплаб силосбоп поя олиш учун курашмоқдалар.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: КОМСОМОЛГА РАҲБАРЛИК

Оҳангаронлик ёшларни энг қийин, энг шарафли участкаларда учратишингиз мумкин. Уларнинг бир қисми ҳозир Ноқоратупроқ зонани ўзлаштиришда, «Атоммаш», «Ростсельмаш» қурилишларида меҳнат қилмоқда. Ёшларимиз ҳиссаси билан янги ерлар очилмоқда, нурхоналар бунёд этилмоқда. Янги Ангрен ГРЭСи қурилишида ҳам кўплаб ёшларимиз ишламоқдалар.

Район партия комитети пленумларида, актив йиғилишларида комсомолга партия раҳбарлигини янада такомиллаштириш зарурлиги, ёшларнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайратини тобора ошириш лозимлиги алоҳида уқтирилмоқда. «Оҳангарон», К. Е. Ворошилов номли совхозлар, «Стройпластмасс» комбинати партия ташкилотлари комсомол-ёшлар, активлигини ўстириш соҳасида маълум тажриба тўплаганлар. Бу хўжалик ва корхоналарда меҳнат қилаётган ёшлар коммунистлардан ўрнак олиб ҳар соҳада илғор бўлишга интилмоқдалар. Энг муносиб ёшлар ҳисобига партия сафлари тўлдириб борилмоқда.

Лекин шу ўринда ёшларга ҳали ҳам эътиборсизлик билан қараётган раҳбарларни учратишимиз мумкин. Айрим хўжаликлар партия ташкилотлари меҳнатда ва ижтимоий ҳаётда актив ёшлар ҳисобига партия сафларини кенгайтириб боришга кам эътибор бермоқдалар. Бундай нуқсонларни Г. К. Жуков номли, С. М. Будённий номли совхозларда учратиш мумкин. Район партия комитети ёшлар тарбиясидаги нуқсонларни хўжалик партия ташкилотларига кўрсатди. Ҳозир бу соҳадаги камчиликларни бартараф этиш юзасидан зарур чоралар кўрилмоқда.

Ёшлар бизнинг ишонган тоғларимиздир. Резерв кадрлар ҳам улар орасидан етишиб чиқмоқда. Шу боисдан комсомол йигит-қизларни ўқитиш, тарбиялаш, раҳбарлик ишларига кўтариш йўлида алоҳида қайғурмоқдамиз. Собиқ комсомол ходимларидан М. Қодиралиев ҳозир район халқ контроли комитети раиси вазифасида ишламоқда. С. Султонқулов эса «Октябрь» совхозига раҳбарлик қилмоқда. Комсомолда чиниққан ёш коммунист К. Қуттибоев «Ғаллақудуқ» совхози партия ташкилоти секретарлигига сайланган. Бундай ёш, ишчан кадрлар бизда оз эмас. Улар билдирилган ишончни юксак қадрлаб, масъулиятни чуқур ҳис этган ҳолда меҳнат қилмоқдалар.

Районимизда КПСС Марказий Комитети май Пленуми тасдиқлаган СССР Озиқ-овқат программасини бажариш учун кураш тобора кенг қулоч ёймоқда. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов иштирокида бўлиб ўтган район партия активи йиғилишида ўн биринчи беш йилликда чорвачиликни янада ривожлантиришнинг янги режаларини белгилаб олдик. Беш йиллик охирига бориб районимизда гўшт етиштириш 2,5 баробар, сут етиштириш 1,5 баробар, тухум етиштириш эса 6,1 марта кўпаяди. Бу вазифаларни бажармоқ учун ёшларимиз яна ҳам актив меҳнат қилишлари, мавжуд резерв ва имкониятлардан тўлароқ фойдаланишлари лозим.

Ҳозир бутун эътибор СССРнинг 60 йиллиги шарафига олинган юксак социалистик мажбуриятларни бажаришга қаратилгандир. Бу йил биз эл дастурхонига 3200 тонна мева, 60 минг тонна сабзавот, 21 минг 350 тонна гўшт, 10 минг 500 тонна сут ва бошқа хил ноз-неъматлар етказиб беришимиз керак. Ҳозир бу марралар муваффақиятли забт этиляпти. Юбилей шарафига бошланган умумхалқ мусобақаси боғларда ва далаларда, ферма ва комплексларда қизғин давом этмоқда. Қалби олов ёшларимиз бу мусобақанинг олдинги сафларида бормоқдалар.

В. УРЯДОВ,
Оҳангарон район партия комитетининг иккинчи секретари.

Область мукофоти лауреатлари

САДОҚАТ

КЕЧКИ пайт. Кун бўйи оламга ёғду сочган қуёшнинг тафти пасайган. Кўчалар одамлар билан гавжум. Шу одамлар орасида ўрта бўйли, тўладан келган, йиллар сочларига қиров қўндирган, ярим асрлик ҳаёт йўлини мардонавор босиб ўтган бир киши жилмайганча қадам ташлаб келмоқда. Унинг табассуми, мамнунлигининг боиси бор, албатта. Уни бугун ҳамкасблари область машинасозлик ходимлари мукофоти лауреати бўлганлиги билан қутлашди!..

Бу киши — Ю. А. Гагарин номидаги «Таштекстильмаш» заводи асбобсозлик цехининг слесари Мусулмон Қулибоевдир.

Мусулмон ака билан цехнинг дам олиш хонасида суҳбатлашиб ўтирибмиз. Унинг ажин оралаган кенг манглайи, ҳорғин, самимий боқувчи кўзларидан, камтарона сўзларидан ишчи инсонга хос бўлган гўзалликларни пайқаб олиш қийин эмас.

Сен етим эмассан
Тинчлан жигарим!
Қуёшдек меҳрибон,
Ватанинг — онанг.

— Отахон шоиримиз Ғ. Ғуломнинг ушбу сатрлари худди менга атаб ёзилгандек, — дейди Мусулмон ака оғир хўрсиниб. — Чунки, ота-онамдан эрта ажрадим. Партия, Ватан менга ва мен каби болаларга ҳам ота, ҳам она бўлиб, бошимизни силаб ўқитди, воягa етказди. Шунинг учун ҳам мен халқим олдида ўзимни ҳамиша қарздор деб биламан ва ҳар бир ютуғим, қувончим шу халқнинг, Ватаннинг қувончи деб тушунаман. Мана шу қувонч, шу иштиёқ мени ҳамиша олға интилишга чорлайди.

1950 йилнинг баҳор палласи. Кўклам қуёши нур таратиб, серқуёш Ўзбекистоннинг она табиати ошиқларга гулдаста, гўдакларга табассум, табаррук ота ва онахонларга роҳат-фароғат дамларини инъом этаётган бир пайтда Ватанимизнинг турли бурчакларидан Тошкентнинг завод ва фабрикаларида ишлаш учун кўплаб серғайрат ёшлар келди.

Ёш йигитча асбобсозлик цехига ишга жойлашди. У бу ерда қолип ясаш ҳунарини ўргана бошлади. Ота-боболаримиз касбга меҳр — меҳнат ва эл-юртга меҳр демакдир, дейишади.

Орзусига етган, касбга меҳр қўйган ёш Мусулмон ҳам ўз ишига меҳр қўйиб ишлади, барча жараёнларни қунт билан ўрганди. Қийинчиликлар ҳам бўлди. Ёш эмасми, бир-биридан қийин, оғир кунларни ҳам бошдан кечирди. Лекин, у бу кунларни сабр-тоқат ва ўз касбига бўлган садоқати туфайли енгиб ўта бошлади. Қийналган пайтларида Сергей Павлович Никулин, Александр Васильевич Литвинович каби жонкуяр мураббийлари ёрдам қўлини чўздилар, унга оталарча ғамхўрлик кўрсатдилар.

Қийинчиликлар ортда қолди. Унинг ҳам иши юришиб кетди, ўзига топширилган вазифани сидқидилдан бажаргани учун план ва топшириқларини ошириб адо эта бошлади. Энди у ҳар хил размердаги металлардан турли шаклдаги қолипларни бир неча дақиқада ясар, шуларсиз кундалик ҳаёт завқини, меҳнат гаштини тасаввур қилаолмасди.

Устозлар маслаҳати ва кўрсатмаларига амал қилиб, илғорлар сафидан мустаҳкам ўрин олган Мусулмон Қулибоев ҳозир ўзи устоз. М. Сағақов, Е. Буткиев каби шогирдлари шу кунларда мустақил ишлаб, кунлик топшириқларини 105—108 процент қилиб бажармоқдалар.

Мана 32 йилдирки, М. Қулибоев заводнинг асбобсозлик цехида ҳалол меҳнат қилиб келаётир. У ўзининг маҳорати, иродасининг кучлилиги, партиявий принципиаллиги, ўз-ўзига талабчанлиги, камтарлиги билан коллективда обрў қозонди. Мусулмон ака 7 йилдан буён цех бошланғич партия ташкилотининг секретари, уч чақириқ муттасил шаҳар Советига депутатликка сайланди. Бу воқеалардан қалби тўлқинланган Мусулмон ака ҳозирги кунларда кунлик нормаларини 115—120 процент қилиб бажаргани ҳолда, 5 йиллик топшириғини Ўзбекистон ССРнинг 60 йиллик тўйи нишонланадиган кунгача бажариш мажбуриятини олган. Ҳозир унинг меҳнат календарида 1983 йилнинг январь ойи бошланди. Унинг кўксини Ленин ордени, Ҳурмат Белгиси ордени ва бир қанча медаллар безаб турибди.

Мусулмон ака фарзандларидан ҳам кўнгли тўқ. Катта ўғли Алишер олий умумқўшин командирлари мактаби тингловчиси. Азиз эса мактаб ўқувчиси. Ота изидан боришни орзу қилган Азиз бу йил каникулни отаси ёнида, заводда ўтказди.

Ишчи касби улуғ, шарафли ва мўътабар касбдир. Уни ардоқлай билиш, жамиятимиз манфаати йўлида фидокорона меҳнат қилиш ҳар бир ишчининг муқаддас бурчидир. Мусулмон ака шу бурчни сидқидилдан бажариб келаётганлардан бири. Бундай инсоннинг эса қалби пок, юзи ёруғ, умри боқий бўлади...

А. ТИЛОВОВ.

БИНОЛАРГА ЖИЛО БЕРИБ...

Республикамиз пойтахтидаги 46-қурилиш бошқармаси пардозловчилари ҳар йили катта ҳажмдаги ишларни амалга оширмоқдалар. Улар барча объектларни тез ва сифатли қуриш учун социалистик мусобақани кун сайин авж олдирмоқдалар. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб нишонлашга астойдил ҳаракат қилмоқдалар. Шунинг учун ҳам бошқарма коллективи давлат планларини ой сайин ортиғи билан бажараяпти.

Коллектив ютуқларига Владимир Марков бошчилигидаги бригада аъзолари ҳам муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Улар янги ўқув йили бошланиши олдидан 1576 ўқувчига мўлжалланган мактаб биносини қўлдан чиқардилар. Ҳозирги вақтда Олмазор массивида тўққиз қаватли кўп квартирали уй-жойни бунёд этишда қатнашишяпти. Ўз сафига 16 малакали ишчини бирлаштирган бригада топшириқни 25—30 процент ортиғи билан бажармоқда. Абдухолиқ Тўлаганов, Сергей Ульдяков, Абдубори Манноновва бошқалар самарали ишлаб, меҳнатда касбдошларига намуна бўлмоқдалар.

М. ФЕЛЬДМАН.

«Ташсельмаш» заводи пўлат қуйиш цехининг кўпгина ишчилари СССРнинг 60 йиллигини шахсий меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун ўзаро мусобақалашмоқдалар. Ушбу суратда шу ватанпарварлик ҳаракати пешқадамларидан В. Корминшин (чапдан), С. Макеев, М. Исроилов ва М. Баратовларни кўриб турибсиз. Улар нормани муттасил ортиғи билан бажармоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

ЯНГИ РЕЗЕРВ—ИЛҒОР УСУЛ

БУГУНГА келиб Тошкент тўқимачилик комбинатида меҳнат қилаётган кўп станокчилар сони 1,5 минг кишидан ошиб кетди. Бу илғор ишчиларнинг кўпчилиги коммунистлардир.

Тармоқда хизмат кўрсатиш зонасини кенгайтириб меҳнат қилаётган 314 йигирувчи ўртасида ёш коммунист Шоира Тошматова барчага ибрат бўлмоқда. Илғор тўқувчи нормадаги 690 ўрнига 1400 камерага хизмат кўрсатиб, смена топшириқларини икки ҳиссага етказиб бажаряпти. Бугун эса унинг меҳнат календарида 1984 йилнинг январь ойи бошланди.

Кўп станокчи коммунистлар шахсий меҳнат кўрсаткичларини юксалтириш билангина кифояланмай, ўринбосар кадрлар тайёрлаш масаласига ҳам алоҳида эътибор бермоқдалар. Айни пайтда комбинатда меҳнат қилаётган мураббийчилик ҳаракатининг 1063 қатнашчиси бой тажрибаларини ёшларга ўргатмоқда. Комбинатга келган 1419 ёш тўқимачи уларга биркитиб қўйилган. Ёшларни мустақил ишга пухта тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириш йил бошидан бери қўшимча 102 тонна калава, 2 миллион метрдан зиёд хом сурп ишлаб чиқариш имконини берди.

— Иш кўрсаткичларини янада салмоқлироқ қилиш ҳақида гап кетар экан, аввало қўшимча резервлар ҳақида тўхталинади, — дейди комбинат оқартириш цехининг мастер ёрдамчиси Л. Клементьева. — Ана шундай резервлардан бири — меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада формасини оммалаштиришда деб биламан. Бу илғор усулда иш юритаётган бригадалар меҳнат унумдорлиги ҳам, ишлаб чиқариш кўрсаткичлари ҳам анча юқори бўлмоқда. Шунинг учун йил охиригача комбинат ялпи ишчиларининг 40 процентга яқинини ана шундай бригадаларга бирлаштириш режалаштирилган. Айни пайтда эса 91 та бригада пудрат асосида фаолият кўрсатиб, бу усулнинг самарасини амалда намойиш қиляпти.

А. ГЕХТЛЯР.

60 ЙИЛЛИККА — 60 ЗАРБДОР ҲАФТА!

ЙЎЛСОЗЛАР

Бу участка коллективи зиммасига шарафли вазифа юклатилган. Бунёдкорлар Калинин районида мавжуд йўлларни ремонт қилиш ва янги йўллар қурилиши билан шуғулланмоқдалар. Бажараётган ишлари ҳақиқатдан ҳам жуда хайрли. Шунинг учун ҳам йўлсозлар ўз вазифаларига сидқидилдан муносабатда бўлмоқдалар, топшириқларни тез ва соз бажариш учун барча резервлардан фойдаланишаяпти. Йил давомида 500 минг сўмлик пудрат ишларини бажариш ва бу билан СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан белгилаган юксак меҳнат марраларини муваффақиятли эгалламоқдалар.

Йўлсозлар йил бошидан бери салкам 400 минг сўмлик қурилиш ишларини амалга оширишди. Ўнларча километр узунликда янги йўллар қурилди. Катта ҳажмдаги ремонт ишлари ҳам бажарилди. «Бўзсув», «Назарбек» совхозлари, Дамачи балиқчилик хўжалиги ва райондаги бошқа хўжаликларда автопавильонлар қурилди, 200 га яқин йўл белгилари ўрнатилди. Йўллар четига 3 минг тупдан зиёд манзарали дарахт кўчатлари ўтказилди.

Шу йилнинг ўтган икки квартали давомида сурункасига область автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш бошқармаси ҳамда область тармоқ касаба союз комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келаётган коллективнинг бу муваффақиятига ўнлаб қурувчилар муносиб ҳисса қўшдилар. Зокир Абдуллаев, Валерий Гришин, Умар Тўлаев ва бошқа шу каби ўнлаб ишчилар нормани 1,5 баравар ва ундан ҳам ошириб бажаришмоқда. Неъмат Алиев бошчилигидаги ремонтчилар бригадаси коллективи ҳам самарали ишлаяпти. Бу бригада меҳнат календарида келгуси йил бошланганига анча бўлди.

М. БОТИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг Калинин районидаги мухбирлар пости аъзоси.

ЗАРБДОР ВАХТАДА

● Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида ўнлаб чеварлар зиммаларига шахсий мажбуриятлар олиб ишлашяпти. Улар юбилей йилида юксак марраларни кўзлашган. Биринчи цех тикувчиси Сабиҳа Пўлатова ваъдасининг устидан чиқмоқда. У нормани 130 процент ва ундан ҳам ошириб адо этмоқда.

Суратда: С. Пўлатова иш устида.

Р. Альбеков фотоси.

ЮТУҚЛАР ВА РЕЖАЛАР

БИЗ—270 МИЛЛИОНМИЗ

1982 йил июлида мамлакатимиз аҳолиси 270 миллион кишидан ошди. Эслатиб ўтамизки, аҳолимиз сони 1973 йилда 250 миллион бўлган эди. XXI аср бошига келиб эса биз, чамаси, 300 миллионга етсак керак. Албатта, эртами-кечми бизда аҳоли сонининг ўсиши тўхтайди, 400 миллион кишига етиб олгач, тахминан 2075 йилга келиб тўхтайди. Бироқ, сон жиҳатдан ўсишигина тўхтайди. Сифат жиҳатданчи? Бундай ўсиш давом этади. Бу хил такомиллашув профессор Дмитрий Валентейнинг гапига қараганда чегара билмайди. Бу олим аҳолининг шу хилда тараққиёти жараёнини тадқиқ қилувчи нуфус проблемаларини ўрганиш бўйича Марказ (Москва университети)ни бошқаради.

«ТУРМУШ СИФАТИ» ОРТИБ БОРМОҚДА

«Турмуш сифати» нима дегани? Бу тушунчани аниқроқ белгилаш учун Иқтисодий ҳамкорлик ва тараққиёт ташкилоти мамлакатлари (ИХТТ) экспертлари кўрсаткичларнинг бутун бир системасини ишлаб чиқдилар. Уларни қуйидаги тартибда 8 та тоифага тақсимладилар: 1) саломатлик, 2) маълумот ва шахснинг ривожланиши, 3) машғуллик ва ҳоказо. Совет жамияти бу шкаланинг ҳамма кўрсаткичлари бўйича такомиллашиб бораётганлигига ишонч ҳосил қилиш мумкин. Бизда соғлиқни сақлашга, маориф ва бошқа социал-маданий тармоқларга сарфлар ортиб бормоқда. Бу инсоннинг ҳар томонлама камолотига ёрдам бермоқда. Бунинг натижасини айрим мисоллар билан кўрсатиш мумкин.

Совет мамлакатида ўртача умр кўриш бошқа ҳамма жойдагидан тезроқ ўсиб борди. Ўртача умр 70 ёшга етди, бу Россияда XIX—XX асрлар маррасидагидан 2 мартадан ортиқроқ кўпдир. Равшанки, бу ҳали чегара эмас. Масалан, Швецияда, 1810 йилдан буён уруш қилмаган мамлакатда бу кўрсаткич юқорироқдир. Аммо, у ерда қадимдан кўпроқ умр кўрилган. XX аср бошида Россияда ўртача умр 32 ёшни ташкил этган бўлса, у ерда 50 йилга тенг бўлган.

Бизнинг мамлакатимизда ҳалигача урушлар сабабли юз берган иқтисодий-демографик силсилаларнинг оғир оқибатлари сезилиб туради. Чунончи, мамлакатимиз Улуғ Ватан урушида аҳолининг 10 процентдан ортиғини (20 миллиондан ортиқ кишини) ва миллий бойликнинг қарийб 30 процентини йўқотди. Одамлар ўша вақтларда орттирилган жароҳатлар, кулфат, очлик, совуқларни бошдан кечирганликлари туфайли ҳамон бевақт ўлмоқдалар...

Бизда муаммолар оз эмас, лекин улар ҳар қандай қийинчиликларга қарамай дадиллик билан ҳал этилмоқда. Совет соғлиқни сақлаш системасининг асосий вазифаси — даволашни яхшилаш ва ўлим сабаблари орасида биринчи ўринни эгаллаб келаётган юрак-томир касалликларини олдини олишдан иборат. Мамлакатда ҳали жаҳоннинг ҳеч бир ерида бўлмаган хизмат тури — ягона кардиологик ёрдам системаси вужудга келтирилмоқда. Ҳозироқ инфаркт бўлган беморларнинг 80 процентини ҳаётга ва ишга қайтаришга муваффақ бўлинмоқда. «2-номерли котил»: ёмон ўсма касалликларига қарши кураш ҳам муваффақиятли олиб борилмоқда, бу хил касалликнинг айрим турларидан ўлим анча камайди. Онкологик ёрдамнинг ягона системаси ишлаб турибди. Совет терапия ва хирургиясининг ҳамда профилактика, санатория-курорт ишининг ютуқлари ҳаммага маълум. СССРда касб касаллиги 1976—1980 йиллар мобайнида яна 26 процентга камайди (у анча вақтдан буён жаҳонда энг паст даражада турибди).

Мутахассислар совет кишиларининг ўртача умр кўриши XXI аср бошига келиб 80 ёшга етади, деб тахмин қилмоқдалар. Медицина ва биологиянинг бундан буёнги тараққиёти ҳозирча нисбатан кам учрайдиган узоқ умр кўриш (100 ёш ва ундан ортиқ яшаш)ни оммавий ҳолга айлантиришга ишонч туғдирмоқда. Шуни ҳам айтиш керакки, умрга йилларнигина қўшиш муҳим эмас, йилларга соғлом, тўлақонли, фаол умрни қўшиш муҳимдир. Мамлакатимиздаги кўпгина илмий муассасаларнинг куч-ғайрати ана шунга қаратилган.

БАРЧА СОЦИАЛ-МАДАНИЙ СОҲАЛАРДА АҲОЛИНИНГ ЮКСАЛИШИ

Ҳар бир шахс учун унинг ҳар томонлама ривожланиш имкониятлари, фаолиятнинг у ёки бу хил соҳаларида ўзини намоён қилиши ва такомиллашуви катта аҳамиятга эга. Бу борада эришилган ютуқлар ва истиқболлар қандай?

Мамлакатимиз аҳолиси сондан кўра сифат жиҳатдан тезроқ ўзгармоқда. Чунончи, ҳозироқ СССР халқ хўжалигида банд бўлганларнинг 85 проценти олий ёки ўрта (тўлиқ ўрта бўлмаганларни ҳам қўшиб) маълумотга эгадир, 1939 йилда эса улар 12 процентни ташкил қиларди. Ҳадемай ҳамма тўлиқ ва ўрта маълумотли бўлади. Ўнинчи беш йиллик мобайнида ишга кирганлар билан ўша 1976—1980 йилларда пенсияга кетганларни таққослаб кўрайлик. Пенсияга кетганларнинг 47 проценти бошланғич маълумотгагина эга эди. Ишга кирганларнинг 90 проценти эса тўлиқ ўрта маълумотлидир.

Ўрта маълумот бизда 70-йиллардан бошлаб ёшлар учун мажбурий бўлиб қолди. Бундай маълумотли ишчилар 6—7 синфларни тугатганларга нисбатан янги техникани 2 баравар тезроқ ўзлаштирмоқдалар ва кўпроқ рационализатор бўлиб қолмоқдалар. Ўн йиллик мобайнида етуклик аттестати билан бирга малака разряди олганларнинг ютуқлари янада сезиларлидир.

Бугунги кунда ветеранлар ўрнига келаётганлар орасида бошланғич маълумотлилар йўқ. Вақти келиб олий маълумот ҳам ёппасига ҳамманинг ютуғи бўлиб қолади. Ҳозироқ олий маълумот кўпгина ишчиларга, масалан, автоматика, контрол-ўлчов аппаратлари созловчилари учун зарурдир.

Малакани, касб ва умумий маданиятни оширишдан шахс ҳам, давлат ҳам манфаатдордир. Шундай тахминлар бор: 1981—1990 йилларда СССРда меҳнат ресурсларининг ўсиши атиги 4 процентни ташкил этади, бу ўсиш 1971 — 1980 йилларда 18 процент бўлган эди. Кадрлар қайта тайёрлашнинг қисқариши ўрнини уларнинг жамият тараққиётига ҳисса қўшиш имкониятларининг ортиши қоплайди.

Мамлакат интеллектуал потенциали ўсиб бормоқда. Ходимларнинг маҳсулдорлиги, ижодий самарасичи? Ўзингиз мулоҳаза қилиб кўринг: кашфиётларга, бошқа хил такомиллаштиришларга 1981 йилда 1940 йилдагига нисбатан буюртмаларнинг ўзи 10 баравар кўп тушди. Улардан фойдаланишдан келган иқтисод 80 баравар кўпайди — йилига 7 миллиард сўмга етди. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Улар шундан далолат бермоқдаки, СССРда ҳамма учун бепул билим олиш системаси, гарчи у жамиятга арзонга тушмаётган бўлса, ҳам, фақат ижтимоий жиҳатдангина эмас, иқтисодий жиҳатдан ҳам ҳамон юқори рентабеллидир: унга сарфланаётган маблағлар бир неча баравар бўлиб қайтиб келмоқда.

ЭРТАНГИ КУНГА ИШОНЧ

Мамлакат олдидаги муаммолар оз эмас, буни яна такрор таъкидлаймиз. Бироқ улар қандай бўлишидан қатъий назар совет кишилари эртанги кундан кўнгиллари тўқ бўлиши мумкин.

Бир-бири билан боғланган билим олиш ва меҳнат қилиш ҳуқуқлари, улар СССР Конституциясида қайд қилинган, юридик жиҳатдангина эмас, амалда ҳам таъминланган. Бу гарантиялар жамият тараққиёти билан мустаҳкамланиб бормоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев СССР янги Конституцияси лойиҳаси умумхалқ муҳокамасига қўйилишидан олдинроқ сўзлаган нутқларидан бирида тўла асос билан шундай деган эди.

«Эндиликда ҳар бир совет кишиси ҳеч қачон ишсиз қолмаслигига, зарур маълумот олишига, унинг истеъдоди ва таланти иш беришига, у касал бўлиб қолганда ўз ҳолига ташлаб қўйилмаслигига, кексайганда таъминланишига, ўз болаларининг тақдиридан хотиржам бўлишига ишонади. Ўйлайманки, бу чакана гап эмас. Лекин, биз эришган нарсалар бугина эмас, биз бундан яхшироқ нарсаларга ҳам интиламиз».

Лев БОБРОВ,
АПН обзорчиси.

ПАХТАЗОР — ЖАСОРАТ МАЙДОНИ

ДАЛАЛАРДА ҲАЁТ ҚАЙНАЙДИ

ЛАВҲА

Октябрь ойининг бошлари эди. Колхознинг бир-бирига туташиб кетган пахтазорларини айланиб юрибмиз. Оқшом яқинлашиб қолган бўлса-да, далада ҳаёт қайнайди. Белига этак тутиб «оқ олтин» тераётган колхозчилар, йўл четида тўкилган пахталарни териб юрган отахонлар, кетма-кет қабул пунктлари томон бораётган транспорт тракторлари...

Айниқса, «зангори кема»лар наъраси ўзгача янграйди. Бункерларга лайлак қордек ёғилаётган оқ нуқралар қуёш шафағида янада ажиб товланади.

— Механизаторларимизнинг кенжатойи ана шу йигит бўлади, —деди колхоз партия ташкилотининг секретари Мариям Аҳмедова.— Бизга тобора яқинлашиб келаётган агрегатга ишора қиларкан.

Орадан кўп ўтмай эгат бошига тебраниб чиқаётган машинани бошқараётган йигит рулни ортиш майдончасида турган прицепга тўғрилади ва ричагни тортди. «Оқ олтин» тўла бункер аста кўтарила бошлади. Бир силкинди-ю, ҳосил прицепга жойланди.

—Бу нечанчиси? —сўради партком секретари бригада бошлиғи Рашид Холматовдан.

—Буни билмади-у, лекин ҳозиргача терган пахтаси 6 тоннадан ошди, —жавоб берди бригадир. —Ўзиям тиним билмайди азамат. Эрталаб шудрингнинг кўтарилиши билан теримни биринчи бўлиб бошлайди. Кечқурун ҳам ҳаммадан кейин даладан чиқади,— дейди хурсанд бўлиб Рашид ака. —Мавсум бошидан буён терган пахтаси 110 тоннадан ошиб кетди.

—Жўравой колхозимизнинг энг ёш механизаторларидан, —гапида давом этди бригадир.—Бу йил иккинчи марта теримда иштирок этяпти. Ўтган йили 100 тонна «оқ олтин» териб, комсомол-ёшлар ўртасида ғолиб чиққан эди. Бу йил эрта баҳорда бригадамизга қарашли 100 гектар ернинг 50 гектарини менга ажратиб беринглар. Ўзим экиб, ўзим ҳосилини тераман деди. Айтган сўзининг уддасидан чиқди йигит. Тер тўкиб меҳнат қилди. Ишловни ўрнига қўйди. Мўл ҳосил тўплади.

Теримда жасорат кўрсатиб ишлади. Ўзига бириктилган пахтазорларда кунига 10—12 тоннадан «оқ олтин» териб, колхоз хирмонига муносиб ҳисса қўшди. У меҳнат қилаётган бригада биринчилардан бўлиб йиллик пахта тайёрлаш планини бажарди. 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36 центнердан ҳосил олинди. Ж. Алиев бункердан 100 тонна пахта тўкди.

—Яна кам деганда 50 тонна тераман, —дейди Жўравой. —Лекин, пахта териш машинасини бошқариш кишидан катта масъулият талаб қилар экан. Ўйлаб кўринг-а, агар агрегат аппаратидаги шпинделлар носоз бўлса, ярим ҳосил ерга тўкилади, сорти пасаяди. Тезликни ошириб юборсангиз етилмаган кўсакларни эзиб юборади. Ҳар куни теримни бошлаш олдидан машинани синчиклаб кўздан кечириб тўғри созлаб ишга киришаман. Шунинг учун самараси яхши бўляпти...

Ана, у агрегатини эгатга тўғрилади-да, юргизиб юборди. «Пўлат этак»ка «оқ олтин» туша бошлади. Шижоатли йигитнинг ҳаракатлари аниқ ва пухта эди. Бундайларнинг гапига ишонса бўлади!

Умуман, бу йил колхоз заршунослари фидокорлик намуналарини кўрсатдилар. Пахта тайёрлаш плани муддатидан барвақт уддаланди. Давлатга 3710 тоннадан ортиқ «оқ олтин» армуғон этилди. Зафар маррасини барвақт уддалашишига механизаторлар алоҳида ҳисса қўшдилар. Улар ҳосилнинг 85 процентини бункерлардан тўкишди. Ҳозир эса мажбурият ҳисобига пахта топширияпти.

Фидокор пахтакорлар шу кунларда ҳам теримни бир дам ҳам сусайтиришмаяпти. Чунки, олдинда янада юксакроқ довон турибди. Ҳамма бир тан, бир жон бўлиб 40 центнерлик маррани эгаллаш учун тер тўкяпти.

Ф. МУҲИДДИНОВ,
Бўка районидаги «Ленинизм» колхози.

НАВБАТДАГИ иш куни якунланаяпти. Пахта тўла этагини кўтариб олган Норхол хирмонга келганида уни мусобақадош дугонаси Қурбоной қарши олди.

— Қани, этакни торозига ил-чи, менга етай деб қолганмикансан-,— дея ҳазиллашди у.

— Шошмай тур дугонажон. Эгатда яна икки этак пахтам бор,— деди юкини ерга қўяркан Норҳол. —Юр уларни ҳам келтирайлик-чи.

...61 килограмм,— деди ҳисобчи дафтарига рақамларни ёзар экан.— Хўш, ҳам-

МУСОБАҚАДОШЛАР

маси бўлиб бугунги терган пахтанг 255 килограммга етибди.

Қурбонойнинг юзига қизиллик югурди. Чунки, у хирмонга бугун ўзининг 235 килограммлик пахтаси билан ҳисса қўшган эди-да. Икки мусобақадош бир-бирларини табриклашди.

Бекобод районидаги «Победа» колхозининг Ғайбулла Қорабоев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасида меҳнат қилаётган Норҳол ва Қурбоной Жонмирзаевалар ўзаро мусобақалашиб, йиғим-терим мавсумида бошқаларга ўрнак бўлишаяпти. Улар бу йил 12 тоннадан «оқ олтин» териб беришга сўз беришган.

О. ҲАМРОЕВ.

● Чиноз районидаги Карл Маркс номли колхознинг Одил Турсунов бошлиқ ўқувчилар ишлаб чиқариш бригадасида йиғим-терим ишлари жадал суръатларда бормоқда. Бу йил бригада аъзолари мавжуд 80 гектар ердан 40 центнердан ҳосил кўтариш учун курашни авж олдиришган. Суратда: (чапдан) бригада аъзолари Дилфуза Расулова, Дилфуза Очилова, Юсуф Алихўжаев, Лола Қоратоева ва Гулнора Исахўжаевалар. Уларнинг ҳар бири мавсумда 4 тоннадан пахта теришмоқчи.

А. Раҳимов фотоси.

ШИЙПОНДАН КУЙ ТАРАЛАР

ТУШКИ овқатга занг урилди. Пайкалларда пахта тераётган колхозчилар биринкетин дала шийпонига чиқиб кела бошлашди. Озода, шинамгина шийпондаги радиодан қувноқ қўшиқлар янграяпти. Бурчакдаги стол устида янги газета ва журналлар. Кираверишга «Чақмоқ» варақасининг бугунги сони осиб қўйилган. Варақага кўз югуртирамиз... Абдурашид Усмонов, Қўчқор Йўлдошев каби илғор-механик ҳайдовчилар рекорди қайд қилинган унда.

— Жуда вақтида келдингиз-да.— деди колхоз партия ташкилотининг секретари Абдуқодир Қоржавов.— бугун 6-бригаданинг илғор пахтакорларини тақдирламоқчимиз. Колхозимизда бригадалараро социалистик мусобақа яхши йўлга қўйилган. Илғор бригадалар учун кўчма Қизил байроқ таъсис этилган. Теримчиларни эса ҳар беш кунлик якунлари бўйича рағбатлантириб турамиз. Мавсумда мана шу бригада олдинда боряпти. Бригадир ҳам жуда тиниб тинчимас киши. Саҳардан то ярим тунгача пахтакорлар билан бирга бўлади. Терилган пахталар сира туриб қолмайди, ўзи бош бўлиб дарров қабул пунктларига жўнатади.

Зум ўтмай шийпон теримчилар билан гавжум бўлиб кетди. Илғор теримчи ва механик-ҳайдовчиларга қимматбаҳо совғалар, бригадага эса колхознинг кўчма Қизил байроғи тантанали суръатда топширилди. Коммунист Абдурашид Усмонов ва Қўчқор Йўлдошевларнинг номлари алоҳида тилга олинди. Уларнинг ҳар бири шу кунгача «зангори кема» бункерларидан 130 тоннадан ортиқ «оқ олтин» тўкишган.

Коммунистик районидаги «Ленинский путь» колхозининг Ен-Чер бошлиқ бригадаси коллективи кузнинг беқарор ёғин-сочинли кунларида ҳам тўла қувват билан ишлаяпти. Улар «оқ олтин»нинг бир мисқолини ҳам нобуд қилмай териб олишга ҳаракат қилмоқдалар. Азамат пахтакорлар юбилей йилида белгиланган марраларни муваффақиятли эгаллаш учун бор куч ва имкониятларини ишга соляптилар.

М. ШАРИПОВА.

ГЕКТАРИДАН 45 ЦЕНТНЕР

△ ОҚҚЎРҒОН районидаги Охунбобоев номли колхоз деҳқонлари ўн биринчи беш йилликнинг дастлабки йилида 1680 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 42 центнердан «оқ олтин» топшириб, илғорлар сафидан ўрин олишган эди. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллик юбилейини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун курашаётган заршуносларнинг бу йилги марралари янада улкан. Улар ҳар гектар ердан 45 центнердан жами 7 минг тонналик хирмон уйишга аҳд қилишган.

Етиштирилган ҳосилнинг 90 проценти «зангори кема»лар ёрдамида йиғиштириб олинади. Йиғиштириб олинаётган «оқ олтин» юқори сортларга топширилмоқда.

Шу кунларда ҳам йиғим-теримни юксак суръат билан олиб боришда механизаторлар барчага ибрат бўлишяпти. Усмон Юсупов, Раим Абдураҳмонов ва Неъмат Раҳматуллаев сингари «зангори кема» капитанлари ишда пешқадамлик қилмоқдалар. Бу пешқадамлар мавсумда 200 тоннадан «оқ олтин» териш мажбуриятини олишган.

Қ. АБДУРАҲМОНОВ.

● ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги Свердлов номли колхознинг илғор механик-ҳайдовчиси Сулаймон Шахов бу йил ўз агрегати бункеридан 250 тонна пахта тўкиш мажбуриятини қабул қилган. Йиғим-терим қизиган кунларда тажрибали механизатор 10—12 тоннадан пахта териб, хирмонга барака киритди. Айни кунларда ҳам у ҳамкасблари ўртасидаги мусобақада пешқадамлик қилаётир. Суратда: механик-ҳайдовчи С. Шахов.

А. Зуфаров фотоси.

ЙИҒИМ-ТЕРИМ КУНДАЛИГИ

МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

● ЭЛЛИКЦЕНТНЕРЧИЛИК ҳаракатига қўшилган Ўрта Чирчиқ районидаги «Партия XII съезди» колхозининг икки марта Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Содиқ Йўлдошев бошлиқ бригадаси заршунослари мажбурият ҳисобига пахта топширишяпти. Бригада азаматлари мавжуд 72 гектар пахта майдонидан 31 центнердан ҳосил кўтариб, давлатга 225 тоннадан зиёд «оқ олтин» топширишди. Механик-ҳайдовчилардан Малик Аҳмедов ва Розиқ Эргашевларнинг шу кунгача терган пахталари 100 тоннадан ошиб кетди.

Бригада аъзолари ҳозирги кунларда 50 центнерлик хирмон учун курашмоқдалар.

С. АБДУЛЛАЕВ.

ОТАХОНЛАР ҲИММАТИ

● ПИСКЕНТ районидаги Свердлов номли колхозда ташаббускор пенсионерлардан ташкил топган мадад бригадаси йиғим-теримда актив фаолият кўрсатяпти. Хўжаликнинг Тоштемир Акбаров етакчилик қилаётган бригадаси пахтакорларига яқиндан ёрдам бераётган 18 нафар қария кунига хирмонга 250—300 килограммдан «оқ олтин» тўкмоқда. 83 ёшли Ирисали ота Ўрозов, Абдураҳим ота Ёрюсупов, 80 ёшли Мели ота Арслонов, Турғун ота Нурматов, 77 ёшли Комил ота Мавлонов ва 75 ёшли Худоёр ота Мамажонов ҳамда Абдукарим ота Турсуновлар кунига 25—30 килограммдан «оқ олтин» теришмоқда.

Қ. ҚОДИРОВА.

ДЕПУТАТ ИБРАТИ

● КОММУНИСТИК районидаги «Ўзбекистон» колхозининг Василий Ким етакчилик қилаётган бригадаси аъзолари бу йил ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил олиш учун курашни авж олдиришган. Бригаданинг чевар теримчиси, район Советининг депутати Зебинисо Муродова социалистик мусобақада пешқадамлик қилаяпти. У мавсумда 8 тонналик хирмон уйишга сўз берган. Ҳозир кунига 100—110 килограммдан пахта теряпти. Шунингдек, бригада аъзоларидан Манзура Рўзибоева, Ўлмас Турмонова, Фарида Жажжиева ва Қобил Ражабовлар кунига 100—110 килограммдан «оқ олтин» териб олишяпти.

У. НОРМУРОДОВ.

● ШУНИНГДЕК, редакциямизга оққўрғонлик Н. Тўфоков, Қ. Абдураҳмонов, бекободлик К. Мавлонов, Ф. Зиёдуллаев, О. Қосимова, Орджоникидзе районидан И. Тўрақулов, Калинин районидан И. Қосимов, Коммунистик районидан М. Хасанова, паркентлик Т. Дўстматовлар ҳам турли мавзуларда хат-хабарлар йўллашган.

БОҒЛАРДАГИ КУЗГИ ИШЛАР

МУТАХАССИСЛАР МИНБАРИ

КПСС Марказий Комитетининг май (1982 йил) Пленумида қабул қилинган СССРнинг Озиқ-овқат программаси пойтахт область богбон ва соҳибкорлари олдига бир қатор вазифаларни қўйди. Бу муҳим программани амалга оширишда фан ютуқларини ва илғор тажрибани кенг жорий этиб, боғ ва токзорларда ҳосилдорликни кескин ошириш, айниқса, етиштирилаётган маҳсулотларнинг сифатини яхшилаш муҳим аҳамиятга эгадир. Винобоп ва хўраки узум навлари сентябрь ойида узилса, қишга сақланадиган узум октябрь ойида узилади. Ҳосил териб олинган ток тупларини ҳозирдан бошлаб қирқиш, новда ва зангларни кўндоқлаб, қаторларнинг икки томонига бир текис ётқизиш ишларини бошлаш зарур.

Ҳосил ўз вақтида териб олинса, мева дарахтлари ва ток тупларида органик моддалар қаттиқ совуқ тушгунга қадар етарли тўпланиб, физиологик чиниқиш жараёни яхши ўтади, совуқларга бардош берадиган бўлиб олади. Бунинг учун ҳосил териб олингандан кейин баргларнинг тезда тўкилиб кетишига йўл қўймаслик чораларини кўриш керак. Бунинг учун ер қатламларида нам камида 16—18 процент ва озуқа моддалар етарли бўлиши зарур. Боғлар ва токзорлар сувсиз ва парваришсиз қолдирилса, бир йиллик новдалар яхши ўсмайди. Натижада келгусида ҳосил мўл бўлмайди. Шунинг учун боғ ва токзорларда зарур парваришни ўз вақтида сифатли ўтказиш зарур.

Боғ қатор оралари яхши ишланган, бегона ўтлардан тозаланган бўлиши керак. Илдиз қатламларида нам етарли бўлмаган ерларда боғларни суғориш катта аҳамиятга эга. Айниқса, ер ости суви паст бўлган ва ёз даврида етарли сув ичмаган боғ, токзорларга сув бериш фойдалидир.

Кўзда боғ ва токзорларни ҳаддан ташқари серсув қилиб қўйиш ҳам ярамайди. Ёш боғ ва токзорлар орасига картошка, сабзи, карам каби сувни кўп талаб қиладиган кечки экинларни экиш тавсия этилмайди. Хаддан ташқари кўп сув ичган ток ва мева навдалари ғовлаб кетади, яхши чиниқиб пишмайди, натижада қишда бўладиган қаттиқ совуқлардан кучли зарарланади.

Ҳозир токларни қирқиш ва улардан кўчат етиштириш учун қаламчалар олишга киришиш пайтидир. Токларни тупроққа кўмишда ерда нам етарли бўлмаса, албатта, қатор ораларига сув қўйилиб, ер етилиши билан ПРВН-2,5 А машинаси ёрдамида 25—30 сантиметр қалинликда кўмилади.

Ток тупларида қанча кўз ва навда қолдириш ёшига, навига, ўсаётган шароитига, парваришга ва қандай системаларда ўстирилаётганига боғлиқдир. 1—2 йиллик ёш ток тупларини октябрь ойидан бошлаб қирқмасдан, навдаларини икки томонга ётқизиб, тупроқ ташлаб кўмилади. Ёш токларнинг занг ва навдалари икки томонга бир текис ўсишини ва қаторларга ётишини таъминлаш учун экишдан тортиб, ҳосилга киргунча бўлган 2—3 йил давр ичида тўғри шакл бериш лозим бўлади. Ана шунда занг ва навдалар текис шаклланади, тупларни қирқиш, қишга кўндоқлаб, машиналар ёрдамида кўмиш, айниқса, баҳорда куртаклар бўртиб кетмасдан машиналарда сифатли қилиб очиш осон бўлади

Ўртача ва кучли ўсувчи ҳар бир ток тупида 180—200 тадан то 250—300 тагача кўз қолдириб қирқилади. Кундага яқин жойлашган навдаларда 6—8 та кўзли, ток тупининг ўрта қисмида жойлашган навдаларда 8—12 тагача ва устки қисмидаги навдаларда уларнинг пишиб етилишига қараб 12—14 тагача куртак қолдириб кесилади. Ҳар иккита ҳосилли навдага биттадан 2—3 кўзли ўринбосар калта навда қолдирилади. Ўринбосар навдалар ҳосилли навдаларнинг пастки қисмида жойлашган бўлиб, келгусида ҳосил олиш учун узун қолдириб қирқилади ва шу йўл билан ток тупидаги ҳосилли навдалар алмаштириб турилади.

Ток қирқишда, кўмиш, очишда ва қишки совуқдан зарарланишини ҳисобга олиб, куртаклар сони доимо нормадагидан 15—20 процент кўпроқ қолдириб кесилади. Ҳар бир туп токда 450—500 тагача куртак қолдирилади. Ҳосилга кирган токларнинг гектарига 8—10 тоннадан органик ўғитга соф фосфор, 30—40 килограмм калий ўғитлари аралаштириб. 30—40 сантиметр чуқурликда солинади. Ток туплари кам бўлган токзорларда пархиш ёки кўчат экиш йўли билан хатосини тўлдириш лозим.

Мевазорларда ҳам октябрь-ноябрь ойларида кузги шудгор ўтказиш яхши муддат ҳисобланади. Кузги шудгор қилишдан олдин гектарига 8—10 тоннадан органик ўғитга 60—80 килограмм соф фосфор, 30-40 килограмм соф калий аралаштирилиб, 30—40 сантиметр чуқурликка солиш яхши натижа беради.

Токзор ва боғларга 3 йиллик минерал ўғит нормаларини 3 йилда бир марта солинганда ўғит самарасининг ошганлиги ва ҳосилнинг бир мунча кўтарилганлиги кўп йиллик тажрибаларда аниқланди.

Ер унумдорлигини оширишда тупроқ қатламларида органик моддани кўпайтириш катта аҳамиятга эга эканлиги маълум. Тупроқ қатламида органик модда ҳаддан ташқари камайиб кетса, ерга солинган минерал ўғитлардан ўсимлик тўлиқ фойдалана олмайди. Шундай экан, ерга солинаётган минерал ўғитлардан фойдаланиш коэффициентини кўтариш учун ерга ҳар йили ёки 2—3 йилда бир марта кўпроқ миқдорда органик ўғит солиб туриш яхши натижа беради. Бироқ, мевазорни ўғитлаш учун органик ўғитлар ҳамма хўжаликларда ҳам етарли бўлавермайди. Шунинг учун ерга сепилганидан сўнг тез униб чиқадиган перко, рапс, ва никольсон нўхатидан фойдаланилмоқда. Ҳосилдор боғ қатор ораларига никольсон нўхати уруғидан 100—120 килограмм, ёки 14—16 килограмм кузги рапс уруғидан сепилса, 10—15 кун ичида қалин кўк майса пайдо бўлади.

Кеч кузгача майсаларнинг баландлиги 20—25 сантиметрга етади. Куз, қиш ва баҳор фаслларида ҳаводан тушган намни яхши сақлайди, тупроқнинг унумдор устки қисмини ювиб кетишдан асрайди. Никольсон нўхати ва рапс баҳорда, апрель—май ойларида тўла гулга кирганда оғир боғ дискаси ёрдамида майдалаб, ерни 23—25 сантиметр чуқурликда ҳайдаб, тупроққа аралаштириб юборилса ер қатламида парчаланиб, мева ҳосилига ҳам, навдаларнинг ўсишига ҳам яхши таъсир қилади.

Яқин кунларда кўчат экиш ойлиги бошланади. Янги боғ-роғлар, узумзорлар барпо қилиш учун ерларни чуқур ҳайдаб, текислаб, гектарига 30—40 тоннадан гўнг солиб тайёрлаш керак. Тоғли ерларда зинапояларни тупроғида ўсимлик учун зарарли бўлган хлор, сульфат тузларини яхшилаб ювиш, ер ости сувини 2—3 метр пастга тушириш чораларини кўриш билан боғ ва токзорларни шамолдан ва совуқдан сақлайдиган 6—8 қаторли ихота дарахтзорларини барпо қилиш учун ҳам ҳозирдан тайёргарлик кўриш керак.

Боғдорчилик ва узумчилик қишлоқ хўжалигининг сердаромад тармоқлардан ҳисобланади. Ширин-шакар мева ва узум етиштириш учун областда барча шароитлар мавжуд. Бу имкониятлардан тўлиқ фойдаланайлик. Кўплаб боғ-роғлар ва узумзорлар яратайлик, халқимиз дастурхонига мўл-кўл аъло сифатли узум ва мева етказиб бериб, КПСС Марказий Комитети май (1982 йил) Пленуми қарорларини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшайлик, СССРнинг 60 йиллик юбилейини катта меҳнат зафарлари билан кутиб олайлик.

М. МИРЗАЕВ,
Шредер номидаги мевачилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, ВАСХНИЛ мухбир аъзоси, қишлоқ хўжалик фанлари доктори.

М. СОБИРОВ,
бирлашма агротехника бўлими бошлиғи, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Халқаро ҳаёт

АНТИИМПЕРИАЛИСТИК КУЧЛАРНИНГ БИРЛИГИ УЧУН

Чет эл оммавий ахборот воситалари Москвада ўтаётган Совет—Эфиопия музокараларига катта эътибор бермоқда. Турли мамлакатларнинг таниқли сиёсат ва жамоат арбоблари, матбуот Л. И. Брежнев билан Менгисту Хайле Мариам сўзлаган нутқларни шарҳлаб, Совет Иттифоқи ўзининг халқлар тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлашга бўлган букилмас иродасини яна бир бор тасдиқлади, мустамлакачилик ва ирқчилик қолдиқлари тезроқ ва батамом тугатилишини, Африка миллий мустақиллик қитъаси, тинчлик, яхши қўшничилик ва гуллаб-яшнаётган қитъа бўлишини ёқлаб чиқди, деб таъкидламоқдалар.

«Дўстона Совет—Эфиопия муносабатлари юксалиб бормоқда». **«Эфиопиан геральд»** газетасида эълон қилинган материалга шундай сарлавҳа қўйилган. Газета қайд этадики, икки мамлакат — Эфиопия билан СССР ўртасидаги ҳамкорлик тобора чуқур ва хилма-хил бўлиб қолмоқда, икки томонлама битимлар ва аҳдлашувлар изчиллик билан амалга оширилмоқда. Эфиоп халқи Л. И. Брежневнинг Совет Иттифоқи социалистик Эфиопияни муттасил қўллаб-қувватлайверади, деган баёнотини чуқур мамнуният билан қабул қилди.

Африканинг мустақил мамлакатлари, деб ёзади Эфиопиянинг **«Аддис зелен»** газетаси, Вашингтон озодликка чиққан халқларни орқага улоқтириб ташлашни, улар узоқ давом этган машаққатли курашда қўлга киритган ғалабаларни тортиб олишни, уларнинг жаҳон сиёсатидаги ролини йўққа чиқаришни истар эди, деб Л. И. Брежнев айтган сўзларнинг ҳаққонийлигига ўз тажрибаларида ишонч ҳосил қилдилар деб ёзади. Америка империализмининг мана шу янги мустамлакачилик йўлига қарши ўлароқ Совет Иттифоқи, Л. И. Брежнев буни яна бир бор таъкидлаганидек, Африканинг сиёсий муҳолифлик районига айлантирилишига йўл қўймаслик учун қатъиян курашмоқда, Африка халқларининг қитъадаги барча ҳарбий базаларни тугатиш ва уни ядросиз зонага айлантириш йўлидаги курашини тўла-тўкис қўллаб-қувватламоқда. Совет Иттифоқининг бу конструктив позициясини Африкадаги барча халқлар ва бутун дунё батамом тушуниб қўллаб-қувватламоқда.

Совет раҳбари, деб таъкидлайди Ҳиндистоннинг **ПТИ** информация агентлиги, қатъий ишонч билдириб айтдики, Африка мамлакатлари ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилишда бирлик ва жипсликни намойиш этган тақдирда, улар замонамиздаги барча антиимпериалистик кучларнинг бирдамлиги ва мададига таяна олган тақдирда шу мамлакатларнинг суверенитети ва миллий манфаатларига қилинадиган тажовузларга муваффақиятли равишда зарба бериш мумкин бўлади.

Л. И. Брежневнинг нутқида ҳозирги ташвишли халқаро вазиятга баҳо берилди ва уни нормаллаштириш борасидаги таклифлар баён этилди. Ана шу баҳо ва таклифлар барча мамлакатлардаги миллионлаб кишиларнинг орзу умидларига ҳамоҳангдир, деди Непал тинчлик тарафдорлари комитетининг бош секретари **Ниламбар Ачарья.** Африка ва Яқин Шарқ проблемаларига конструктив ҳамда реалистик ёндошув Л. И. Брежнев нутқига хос хусусиятдир. Империализмнинг агрессив кучлари Африка ва Яқин Шарқда алоҳида активлик кўрсатмоқдалар. Шу нарса сир эмаски, империализм Осиёда, Африка ва Лотин Америкасида мустақил давлатларга қарши қуролли можаролар ва игвогарлик ҳаракатларининг асосий манбаи бўлиб қолмоқда. Л. И. Брежнев олға сурган конструктив тинчлик ташаббуслари империалистларнинг хатарли режалари йўлига енгилмас ғов қўйилажагига комил ишонч бахш этади.

Л. И. Брежнев билан Менгисту Хайле Мариам ўртасидаги музокаралар чоғида, деб хабар қилади Суриянинг **САНА** агентлиги, Яқин ва Ўрта Шарқда, Лотин Америкасида, Африка ва Осиёда қонли можароларни авж олдираётган империализм, реакция ва янги мустамлакачилик кучларининг халқ манфаатларига зид йўлига барча тинчликсевар мамлакатлар ва халқларнинг бирлиги ҳамда бирдамлигини, ядро фалокатининг олдини олишга, ўзларининг қонуний манфаатлари ва ҳуқуқларини қаттиқ туриб ҳимоя қилишга мўлжалланган иродасини қарама-қарши қилиб қўйиш зарур деган қатъий ишонч билдирилди.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқи — Совет Иттифоқи халқларининг миллий озодлик ва социал тараққиёт йўлидаги курашини муттасил қўллаб-қувватлаётганлигининг ёрқин далилидир, деди Перу-Совет маданий алоқалар уюшмасининг раиси **Асунсьон Кабальеро Мендес**. Вашингтон ривожланаётган давлатлар узоқ давом этган машаққатли курашда эришган ғалабаларни улардан тортиб олишни истарди. Аммо бу ёвуз ниятлар муқаррар барбод бўлади.

ЖЕНЕВАДАГИ МУЗОКАРАЛАРДА

ЖЕНЕВА, 13 октябрь. (ТАСС). Бугун бу ерда Европада ядровий қуролларни чеклаш тўғрисидаги музокараларда СССР ва АҚШ делегацияларининг ялпи мажлиси бўлиб ўтди.

● Биринчи қарашда Англияда чиқадиган «Морнинг стар» газетасида эълон қилинган бу сурат мазмунида бирор ножўя нарсани сезиб бўлмайди. Аммо, унинг замнида Британия ороллари минглаб аҳолисининг фожиаси ётибди. Ушбу суратдаги Жулия Логан қизи билан кичик ва кўримсиз деворчани кўрсатиб турибди. Маълум бўлишича, у бинокорлик материаллари ишлаб чиқарадиган инглиз фирмалари томонидан химия саноати чиқитларидан тайёрланган экан. Уларда эса инсон организми учун жуда хавфли заҳарли моддалар кўп миқдорда бўлган. Бу моддалар парчаланиш натижасида ҳавони, у орқали эса кишиларни заҳарлаган.

ТАСС фотохроникаси.

СЎЗ — ОСИЁ ВА АФРИКА ХАЛҚЛАРИ БИРДАМЛИГИ ТАШКИЛОТИ ПРЕЗИДИУМИ МАЖЛИСИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

АБАДИЙ БИРГАМИЗ

Н. ЦУЛТЭМ,
Осиё ва Африка халқлари билан бирдамлик Монголия комитетининг раиси.

— Тошкентга келишимиздан аввал биз Ватанимизда монгол-совет дўстлиги анъанавий ойлигида иштирок этиш учун борган ўзбекистонлик меҳмонларни шоду-хуррамлик билан кутиб олган эдик. Маълумки, бу йилги ойлик Улуғ Октябрнинг 65 йиллиги ва СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишлаб ўтказилмоқда. Ўзбекистонлик меҳмонлар монгол халқига экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда эришган муваффақиятлари тўғрисида гапириб беришган эди.

Ҳозир биз республикангиз пойтахтида Ўзбекистон ССР меҳнаткашларининг совет ҳокимияти йилларида қўлга киритган улкан ютуқларни ўз кўзимиз билан кўрмоқдамиз. Шаҳрингиз халқаро ҳамкорлик маркази бўлиб қолганлиги диққатга сазовордир. Тошкентда Осиё, Африка, Лотин Америкаси мамлакатларининг сиёсий намояндалари, адабиёт ва санъат арбоблари мунтазам учрашиб турибдилар.

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти ташкил этилганлигининг 25 йиллигида Тошкентда ташкилот президиумининг XI мажлиси ўтказилаётганлиги ҳам унутилмас воқеадир. Биз тошкентликларга анжуман қатнашчиларини самимий кутиб олганликлари, ғоят меҳмондўстликлари учун чин қалбдан миннатдорчилик изҳор этамиз.

Ўзбекистон ССР ва Монголия Халқ Республикаси халқлари ўртасида мустаҳкам дўстлик алоқаси ўрнатилган. Бу биродарлик ва ҳамкорлик йилдан-йилга мустаҳкамланиб боряпти.

Ташкилотимиз президиуми мажлисида қабул қилинадиган муҳим ҳужжатлар барча антиимпериалистик кучларнинг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашга хизмат қилишига ҳеч шубҳа йўқ. Бунда анжуманимизнинг муваффақиятли ўтишини таъминлаган тошкентликларнинг ҳам ҳиссаси каттадир.

КУРАШ ДАВОМ ЭТАДИ

Абдулла ҲАВРОНИЙ,
Фаластин озодлик ташкилоти делегациясининг бошлиғи, Фаластин миллий кенгашининг аъзоси.

— Осиё ва Африка халқларининг бирдамлиги ташкилоти президиумининг навбатдаги мажлиси бутун дунёдаги прогрессив инсоният ва тинчликсевар халқларнинг таянчи бўлган Совет Иттифоқида ўтаётганлиги ғоят катта аҳамиятга эгадир. Жафокаш фаластин халқи буюк советлар Ватанининг мадад ва ёрдамини доимо тўла ҳис этиб келмоқда. Бу бирдамлик Исроил агрессияси туфайли Ливан ва Фаластин халқлари оғир кунларни бошидан кечираётгандай айниқса, яққол сезилиб турди.

Исроил ҳукмрон доиралари Ливанга қарши агрессияда Фаластин қаршилик ҳаракати билан унинг авангарди — Фаластин Озодлик Ташкилотини тугатишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган эди. Бироқ босқинчилар ўз режаларини амалга ошира олмадилар. Оғир синовларга қарамай Фаластин Озодлик Ташкилотининг халқаро позициялари анча мустаҳкамланди, халқимизнинг адолатли кураши ер юзидаги миллионлаб кишиларнинг хайрихоҳлиги ва мададига сазовор бўлди. Бу адолатли курашимизни совет кишилари тўла қўллаб-қувватлаётганликлари кучимизга куч қўшмоқда.

Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиумининг Тошкентдаги мажлисида кўпгина мамлакатлар вакиллари фаластинликларнинг озодлик, мустақил давлат тузиш йўлидаги курашларига хайрихоҳликларини изҳор этдилар. Исроил агрессорлари ва уларга ҳомийлик қилаётган АҚШнинг Яқин Шарқдаги кирдикорлари эса бутун дунё афкор оммасининг норозилигига сабаб бўляпти.

Ташкилотимиз президиуми мажлисида фаластин халқи ўз даҳлсиз ҳуқуқлари учун олиб бораётган озодлик кураши қўллаб-қувватланганлигидан ғоят мамнунмиз. Халқимиз бу халқаро бирдамликка таяниб адолатли курашини давом эттираверади.

● Республикамиз пойтахти — Тошкент турли халқаро анжуманлар, кенгашлар ва бошқа маданий тадбирлар ўтказиладиган йирик дўстлик шаҳридир.

Суратда: Тошкентда ўтаётган Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилоти президиуми XI мажлиси қатнашчиларининг бир группаси.

А. Тўраев фотоси.

АВТОБАЗАНИНГ АГРАР ЦЕХИ

Тошкент область шаҳарлараро автопаркининг ишчи хизматчилари бугунги кунда ўзларининг ёрдамчи хўжаликлари ҳақида фахрланиб гапирадилар. Бу бежиз эмас, албатта. Айни пайтда агроцехда кунига 60 литрдан кўпроқ сут тайёрланмоқда. Автокорхона ишчиларига вақти-вақти билан гўшт етказиб берилади.

Хўжаликни ташкил этишни планлаштириб Қирғизистондан 49 та қорамол келтирилди. Район бўрдоқичилик базасининг бўш хоналаридан бири ижарага олиниб капитал ремонт қилинди. Ҳозир эса ҳавас қилса арзигудек молхона бор. Яқин вақт ичида моллар сони 200 бошга етказилиши мўлжалланмоқда.

Ёрдамчи хўжалик ташкил этилганига тўрт йил бўлди. Шуниси диққатга сазоворки, агроцех рентабелли хўжаликка айланди. Молларни бўрдоқига боқиш ҳамда маҳсулдорликни кўпайтириш борасида бой тажриба тўпланди.

ЯНГИ КУТУБХОНА

Ғазалкент шаҳрининг Павлов кўчасида янги кутубхона очилди. Унинг китоб фонди 75 минг томдан иборат. Икки қаватли муҳташам бинода 100 ўринли қироатхона ва махсус лекция зали мавжуд. Бу ерда библиография кабинети ҳам бор. Музика ихлосмандлари нота-музика бўлимида ўзларини қизиқтирган кўп нарсаларни топа оладилар.

М. ЗАРИПОВ.

АНВАР АКАНИНГ МУЗЕЙИ

Август ойининг сўнгги кунлари эди. Анвар ака Одилов кутилмаган таклифдан бироз ҳаяжонлангандек, бироз қувонгандек бўлди. Бир қарашда таклиф у қадар мураккаб эмас: табиат музейини район марказига кўчириш ва бу ерда бўлиб ўтадиган ўқитувчиларнинг август кенгаши қатнашчиларига намойиш этиш керак эди.

Анвар ака ўз ўқувчилари билан ишга киришди. Экспонатлар юк машинасига ортилиб, Гулбаҳор посёлкаси томон йўл олинди. Музей намойиши чакки бўлмади. Кенгашга ташриф буюрган ўқитувчилар, меҳмонлар чин табиат ошиғи Анвар Одиловнинг меҳнати, фидойилиги туфайли вужудга келган мўъжазгина музейни завқ-шавқ билан томоша қилдилар, унинг бунёдкорларига миннатдорчилик билдирдилар.

Орадан икки кун ўтгач район пахтакорларининг анъанавий байрами ва қизил карвонга бағишлаб ўтказилган тантаналарда ҳам музей экспонатлари — сайроқи қушлар, ҳамлага ташланишга тайёр турган бургут, асалхўр қўнғир айиқ ва бошқа қатор ажойиботлар олдидан одам сира аримади.

«Шарқ юлдузи» номли 42-ўрта мактаб ўқувчилари иштироки билан Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозда табиат музейи ташкил этилганлигига эндигина беш йил бўлди. Ўтган йиллар мобайнида музей экспонатларга бойиб борди. Ҳозир улар сони 200 дан ортиқдир. Музей фондининг тобора кенгайиб боришида жамоатчилик асосида ҳам директор, ҳам ходим, ҳам экскурсия раҳбари вазифасини бажараётган Анвар Одиловнинг хизматлари катта. Музейга келганлар Анвар аканинг табиат ва унинг бир қисми—ҳайвонот дунёси ҳақидаги ҳикоясини завқ-шавқ билан тинглар эканлар, беихтиёр улар ҳам бу ишга шайдо бўлиб қоладилар ва музей фондини бойитиш ишига ҳисса қўшгилари келади.

Ўтган вақт мобайнида қўлбола музейни ўн мингдан ортиқ киши келиб кўрганлиги, бу ерда табиатни муҳофаза қилиш ҳақида 500 дан ортиқ лекция ва суҳбатлар ўтказилганлигининг ўзи ҳам табиат шайдоларининг самарали ишларидан далолат бериб турибди.

Дарҳақиқат, бугунги кунда музей қишлоқдагиларнинг фахри бўлиб қолди. Бу ерга келган ҳар бир меҳмон ёш табиатшунослар қўлида қайта дунёга келган ҳайвон ва қушлар билан танишмай кетмайди. Уларнинг кўпчилиги эса махсус дафтарга ўзларининг дил сўзларини ёзиб кетадилар. Албатта, улар энг аввало Анвар Одиловнинг беминнат хизматларини эътироф этишади.

Табиатга ўзгача меҳр-муҳаббат билан қараш Анвар ака Одиловда ёшлигидан бошланган. Ана шу муҳаббат уни 1936 йилда Халқ маорифи комиссариати ташкил этган музейлар курсига етаклади. Ўқишни тугатгач пойтахтдаги табиат музейида ишлаб анча-мунча тажриба орттирди. Ўша йилларда ўлкани ўрганиш учун ташкил этилган «Қизил қум», «Чотқол», «Помир-Олой» экспедицияларида қатнашди. Ўлкамиз ҳайвонот ва ўсимлик дунёси нақадар бой ва ранг-баранг эканлигини ўз кўзи билан кўрди.

Улуғ Ватан урушидан ғалаба билан қайтган Анвар Одилов шу кунга қадар райондаги 42-ўрта мактабда ёшларга билим бермоқда. Унинг ташаббуси билан мактабда «Ёш табиатшунослар» ва «Ёш овчилар» тўгараклари ташкил қилинди. Мазкур тўгарак раҳбари ва аъзоларининг кўп йиллик изланишлари ва самарали меҳнатлари туфайли табиат музейи барпо этилди. Музей учун колхоз правлениеси умумий саҳни 54 квадрат метр келадиган хона ажратиб берди.

Дастлаб табиат шайдоларининг қувончлари чексиз эди. Лекин, экспонатлар сони муттасил ошиб борган сари музей учун ажратилган хонанинг торлиги яққол сезила бошлади. Анвар Одилов музей хонасини кенгайтириш мақсадида жуда кўп ҳаракат қилди. Лекин, ҳануз мақсадига эриша олгани йўқ. Бизнингча колхоз правлениеси, Шўралисой қишлоқ Совети, район халқ маорифи бўлими биргалашиб ана шу муаммони тезроқ ва ижобий ҳал қилсалар мақсадга мувофиқ бўларди.

Ана шундай қийин шароитда иш олиб борилишига қарамай, Анвар Одилов сира ҳам нолимайди. У мавжуд имкониятдан келиб чиққан ҳолда иш юритади. Ҳамиша ёшларга музей экспонатларини тўлалигича кўрсатишга ҳаракат қилади.

Мана бугун ҳам бир гуруҳ ўқувчи ёшлар қишлоқ табиат музейини томоша қилгани келдилар. Экскурсия раҳбари уларни очиқ чеҳра билан кутиб олди ва экспонатлар билан таништира бошлади. Ўқувчилар СССР «Қизил китоби»га киритилган қўнғир айиқ олдида узоқ тўхтаб қолишди. Ўқитувчи бу ҳайвоннинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида батафсил сўзлаб берди. Бу экспонат музейга яқиндагина қўйилган эди. Айиқ терисини республика Ўрмон хўжалиги министрлиги ходимлари музейга табиатни муҳофаза қилиш ишига қўшаётган камтарин улуши учун ҳадя қилишган. Энди у кўргазмали қурол воситасини ўтаяпти.

Ҳали олдинда Анвар Одиловнинг ёшларга ўлкамиз ҳайвонот дунёси ҳақида айтиб берадиган жуда кўп ҳикоялари бор.

М. МИРАЛИЕВ.
Янгийўл райони.

«ТАБИАТНИ АРДОҚЛАЙЛИК» КОНКУРСИГА

СПОРТ

● ФУТБОЛ

БОШЛАНИШИ ЧАККИ ЭМАС

Дасаев, Бессонов, Чивадзе, Демьяненко, Балтача, Лозинский, Буряк, Баль, Андреев, Оганесян (Боровский), Шингелия (Евтушенко). Европа чемпионатининг иккинчи саралаш группасида иштирок этаётган СССР терма командаси Финляндия терма командаси билан бўлган учрашувда ана шу составда майдонга тушди. Москвадаги В. И. Ленин номли Марказий стадионда ўтказилган бу ўйинда ватанимиз терма командаси футболчиларининг устунлиги сезилиб турди. Ўйиннинг иккинчи минутидаёқ ҳимоячи Балтача финляндияликлар дарвозасига тўп киритди. 56 минутда ҳужумчи Андреев бу муваффақиятни янада мустаҳкамлади. 2:0 ҳисоби учрашув охиригача ўзгармай қолди.

Саралаш группасида Португалия терма командаси муваффақиятли иштирок этаётир. Бу команда Польша ва Финляндия футболчилари билан учрашув ўтказиб, ҳар иккисида ҳам ғалаба қозонди. Польша командаси ҳам икки учрашув ўтказган. Улар ҳам Финляндия терма командасини мағлубиятга учратганлар. Уч учрашув ўтказган Финляндия терма командаси ҳисобида ҳали бирорта ҳам очко йўқ.

СССР терма командаси группадаги бошқа рақиблари билан саралаш учрашувларини келгуси йили ўтказади.

● КАМОНДАН ОТИШ

ЮКСАК НАТИЖА

Касаба союзлари кўнгилли спорт жамиятлари Бутуниттифоқ Советининг камондан отиш бўйича навбатдаги чемпионати Тошкент шаҳрида ўтказилди. Мусобақаларда юксак натижалар қайд қилинди. Жумладан, аёллар ўртасидаги баҳсда жаҳон рекордчиси Валентина Родионова 2574 очко тўплади. Украиналик студент турнирнинг мутлақ чемпиони бўлди. Аёллар баҳсида сўнгги ўринларни ҳам украиналик спортчилар эгаллашди. Олесия Бушчак ҳамда Наталья Родионовалар ҳурмат шохсупасининг иккинчи ва учинчи поғоналарига кўтарилдилар.

Эркаклар баҳсида жаҳон рекордчиси Станислав Забродский бош совринни қўлга киритди. «Буревестник» кўнгилли спорт жамияти вакиллари Роман Мацех иккинчи, Игорь Прокопьев учинчи ўринни эгалладилар.

Республикамиз вакиллари бу сафар имконият даражасидан анча суст иштирок этдилар.

Умумкоманда ҳисобида ўринлар қуйидагича тақсимланди: «Буревестник», «Зенит», Бутуниттифоқ кўнгилли спорт жамияти Марказий Совети ва «Урожай».

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

М. Қориёқубов номидаги ўзбек давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

15, 16 ОКТЯБРЬ СОАТ 19.30 ДА

ЛИРИК ХОНАНДАЛАР ВА РАҚҚОСАЛАР ДАВРАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Бутуниттифоқ профессионал бадиий коллективлар кўриги— конкурси ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати

Ўзбек ашула ва рақс «ШОДЛИК» ансамблининг солистлари:

Фахриддин УМАРОВ, Ҳожиакбар ҲАМИДОВ, Бахтиёр ХОЛХЎЖАЕВ, Дилором ҚАЮМОВА, Новвотхон ЖЎРАЕВА, Карима ТОПИЛОВА, Райҳон АБДУЛЛАЕВА, Роза КАКУРИЕВА, Шоира ҒОИИБНАЗАРОВА, Таваккал ТУРСУНОВА.

Ўзбек чолғу асбоблари ансамбли.

Программани Ўткир СИДДИҚОВ ОЛИБ БОРАДИ.

«ШОДЛИК» ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери—Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Қодир МЎМИНОВ.

Музика раҳбари—Исматулла РАҲМАТУЛЛАЕВ.

СУВОСТИ ПОДШОСИ МЕҲМОН ҚИЛАДИ

Кальмардан турли-туман таомларни тайёрлаш мумкин. Кальмар гўшти таъмига кўра қисқичбақа гўштини эслатади. Аминокислоталар, минерал моддалар, В ва С витаминлари, микроэлементлар, оқсиллар ана шу парҳез таомнинг ниҳоятда тўйимлилигидан далолат беради. Медицина тадқиқотлари шу нарсадан далолат берадики, денгиз маҳсулотларини мунтазам истеъмол қилиш бир қатор касалликлар (қон томир касалликлари, атеросклероз ва бошқалар)нинг олдини олиш имконини беради.

Кальмар турли ёшдаги кишилар учун фойдалидир. Уларни тухум, ёғ, майонез, сабзавотлар билан истеъмол қилиш айниқса ўринли, улардан турли салатлар, қийма гўштлар, шўрвалар тайёрлаш мумкин.

Савдо ташкилотларига кальмарлар музлатилган ярим фабрикатлар ҳолида олинади. Уларни истеъмол қилишдан олдин эритиш, сўнгра қобиғидаги қатламни олиб ташлаш, чайиб ташлаш ва қайнаб турган сувга 3—5 минутча солиб қўйиш лозим. Бундан ортиқча вақт қайнатиш кальмарларнинг гўшти қотиб қолишига олиб келади.

Салат, винегрет тайёрлаш учун кальмар гўшти майдалаб қиймаланади ёки гўшт қиймалагичдан ўтказилади.

БИР ҚАТОР ТАОМЛАР ТАЙЁРЛАШ УСУЛИНИ ТАКЛИФ ЭТАМИЗ:

КАЛЬМАРДАН ТАЙЁРЛАНГАН САЛАТ

Қайнатилган кальмар гўшти, хом сабзи, олмаларни сомон шаклида тўғраб, кўк нўхот, қалампир, туз, қиймаланган тухум қўшасиз. Ҳаммасини аралаштириб майонезга қорасиз.

ШНИЦЕЛЬ

Кальмар гўштини гўшт қиймалагичдан ўтказиб, талқон ,туз, қалампир билан қориштирасиз ва яна бир карра гўшт қиймалагичдан ўтказасиз. Унга оқ ёки кўк пиёз, озгина сув қўшасиз. шницеллар тухумга қориб, талқонга булғаланиб тайёрланади ва 5—8 минут давомида қовурилади. Дастурхонга ўсимлик ёки доғ қилинган мой билан пиширилган сабзавотлар билан тортилади.

4 кишилик таом учун қуйидаги масаллиқлар керак: 400—450 грамм кальмар, 24—25 грамм талқон. бир бош пиёз, бир дона тухум, таъбга кўра туз ва қалампир.

ҲУРМАТЛИ УЙ БЕКАЛАРИ!

Кальмарларни сиз озиқ-овқат магазинларидан харид қилишингиз мумкин.

САВДО ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Узрибпромсбит»нинг Тошкент область базасида етарли миқдорда кальмарлар мавжуд.

«УЗРИБПРОМСБИТ»
«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

ЭЛДА МЕҲР ҚОЗОНДИ

ХАТ йўллаган одамни Тошпўлат ака бир зум эслолмай турди. Бир хатга, бир конверт устидаги адресга қаради. Қашқадарёдан юборишибди. Тўйга оилангиз билан келинг, дейишибди. Тавба, ким бўлди экан бу Тошбадалов?

— Қизим, мана бу хат мабодо адашиб бизга келиб қолмаганмикан? Ёзган одамни ҳеч эслолмай турибман-да.— Тошпўлат ака хатни қизи Ленорага узатди.

Ленора ҳам ота касбининг бошини тутган. Куйбишев район юридик консультациясида адвокат бўлиб ишлайди. Илгари суд жараёнларида неча бор қатнашиб, отасининг сўзларини мароқ билан тинглаган. Социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш йўлидаги унинг тинимсиз изланишларига кўп марта гувоҳ бўлган. Ленора ҳозир хат адресига кўз ташладию, дарров Тошбадаловни эслади. Қуруқ туҳматга учраб иши терговга тушган ёш йигитнинг отаси Усмон акадан эди бу хат. Бир гуруҳ харомхўрлар давлат мулкини ўмариб, айбни шу содда йигитнинг устига тўнкамоқчи бўлишганди. Ўшанда Тошпўлат ака Ботир Тошбадаловни судда ҳимоя қилиб чиққан эди.

...Олдин Тошпўлат ака жиноят содир бўлган жойга бир неча бор бориб келди. Одамлар билан бафуржа суҳбатлашди. Бўлиб ўтган воқеаларни бир-бир ипга тизди. Йигитда айб йўқдек, кимдир сувни лойқалатгандек туюларди унга. Суҳбат чоғида ҳам у йигитнинг соддадиллигига ишонч ҳосил қилди. Шу соддадиллигидан атрофидаги айрим нопок кишилар фойдаланишган эди. Уларнинг касрига мустақил ҳаётга эндигина қадам қўйган бу бегуноҳ йигит қолаёзганига ишона бошлади.

Тажрибали, синчков адвокат Тошпўлат Жабборов айбланувчи шахснинг кимлигини, унга қўйилган айбни пухта ўрганиб чиққач ҳимоя планларини тузиб олди, тергов материаллари билан қайта-қайта танишиб чиқди. Кейин судда ҳар бир фикрини далиллар билан исботлаб берди. Ниҳоят ҳақиқат юзага чиқди. Йигитга хусумат қилинганлиги фош этилди. Ботир Тошбадалов оқланди. Яна совхозда бош агроном бўлиб ишлай бошлади. Унинг отаси Усмон ака қонунимизнинг адолатлилигидан, ҳақиқатни юзага чиқарувчи одамларнинг ёрдамидан хурсанд эди. Ёзган мана шу хатида ҳақиқатгўй адвокатни набира тўйига таклиф этибди...

Тошпўлат аканинг архивида бундай хатлар сон-саноқсиз. Ҳаммаси кекса адлия ходимига бўлган ҳурмат-эҳтиром сатрлари билан тўлган. Суратларни айтмайсизми улар ҳам турли йиллар, турли даврлардаги воқеаларни гавдалантиради. Ҳар бир суратнинг ўз тарихи бор. Уларнинг бирида ёш Тошпўлатни аранг танидик.

— 1935 йилнинг қишида Москвада олинган эди,— деди Тошпўлат ака жилмайиб. — Мана, мен. Учинчи қаторда турибман.

Ўша йили Москвада зарбдор колхозчиларнинг II Бутуниттифоқ съезди бўлган эди. Тошпўлат Жабборовни ҳам съездга делегат қилиб сайлашди.

— Навбатдаги мажлис тугагач фойеда ўзбекистонлик делегатларни Надежда Константиновна Крупская, Семён

АДОЛАТ ПОСБОНЛАРИ

Михайлович Будённий ва бошқа таниқли кишилар суҳбатга тутиб қолишди,— деб эслайди Тошпўлат ака.— Суҳбатдан сўнг эса эсдалик учун мана шу сурат олинди. Ўшанда мен Семён Михайловичнинг ёнгинасида турган эдим.

Тошпўлат аканинг съездга делегат қилиб сайланганлиги бежиз эмас эди. Коллективлаштириш даврида у комсомол дўстлари билан Сурхондарё областининг Қумқўрғон қишлоғида босмачиларга қарши курашда актив қатнашди. Ўша кезларда бу жойларда босмачилар ин қуйиб олган эди. Улар тунлари қишлоққа ҳужум қилиб, ҳаммаёқни алғов-далғов қилар, тинч аҳолига зулм ўтказиб, мол-мулкларни талашар эди. Комсомоллар эса уларга зарба беришарди. Тошпўлат ва унинг дўстлари ана шу курашнинг ташкилотчиларидан эдилар. Халқ ана шундай комсомол-ёшларга, совет тузумининг ишончли ҳимоячиларига таянарди.

Янгийўлда колхоз тузиш даврида ҳам Тошпўлат ака алоҳида ташаббус кўрсатган. Ҳозирги Ленин номли колхоз пойдеворига биринчи ғишт қўйганлар орасида у ҳам бор эди. Замон тинчиб, барча ишлар изига тушиб кетгандан кейингина у Москвадаги юридик институтига ўқишга кетди. Институтни тамомлаб келганидан буён мана 45 йилдирки, у суд ва прокуратура органларида самарали меҳнат қилиб келяпти.

У кўп йиллар республикамизнинг турли область ва районларида прокурор бўлиб хизмат қилди. Ўзбекистон ССР прокуратурасида граждан судлов бўлимини бошқарди, қанчадан-қанча суд жараёнларида қатнашди, одил судловни амалга оширишда актив иштирок этди. Жиноятчиликка қарши курашнинг олдинги сафларида борди.

Ҳозир ҳам у социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш йўлида хизмат қилмоқда. Ленин район юридик консультациясида адвокат бўлиб ишлаяпти. Одамлар унга турли хил саволлар билан мурожаат қилишади. Тошпўлат ака ёрдам ва маслаҳат сўраб келган ҳар бир киши билан дилдан, самимий гаплашади, уларнинг дардига шерик бўлади, ҳақиқатнинг қарор топиши учун бел боғлаб курашади. Шунинг учун ҳам одамлар уни севишади, қадрлашади. Тўй ҳашамларига, яхши кунларига худди туғишган қариндошларидек дилдан таклиф этишади. Шу эътиборнинг ўзи камтарин адвокатга катта мукофот. Одамлар меҳри ва ҳурматини қозонганлигидан фахрланади.

Тошпўлат ака ҳозир етмиш бешинчи баҳорни қаршилаяпти. Ҳали у кексаликни бўйнига олганича йўқ. Ҳамон тетик ва бардам. Ишдан бўш соатларида «Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги юридик консультация бюросида жамоатчилик асосида қатнашиб туради. Ҳуқуқ-тартиботни пропаганда қилиш ишларига муносиб ҳисса қўшяпти.

Ж. НОСИРОВ.

ҲАР ТЎҒРИДА

ҒАРОЙИБ НУРХОНА

Испанияда Мадриддан 90 миля наридаги Ла-Манч ясси тоғлик устида деярли 200 метр баландликка бўй чўзган пўлат қувур пайдо бўлди. Унинг диаметри тўрт метрдан ортиқроқдир. Бу нурхона бўлиб, у муттасил иссиқ қуёш нури остида бўлиб, ғаройиб йўл билан электр токи ҳосил қилади.

Бу гигант қувур остида қизиган ҳаво юқорига қараб кўтарилади. Колоннанинг жуда катта баландлиги ҳисобига унинг ичида кучли тортиш кучи ҳосил қилинади. Ҳаво қувур ичидан секундига 12 метр тезликда ҳаракат қилиб. турбина ичига ўрнатилган ток генераторини айлантиради.

Қувурнинг таги учта футбол майдонига тенг келадиган кенгликни ёпиб турган пластик гумбаз билан ўраб олинган. Шаффоф панел худди парниклардаги каби ер устидаги иссиқликни кучайтиради. Бу ғаройиб нурхонани Ғарбий Германиянинг Штутгарт шаҳридаги «Шлех ва Партнер» фирмаси лойиҳалаштирган ва қурган.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П, ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари—335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар; фельетонлар—334048, 325354; партия турмуши—325778; пропаганда—325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт —325749; қишлоқ хўжалиги- —325647; адабиёт ва санъат—325767; совет қурилиши—325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари—325553; фотомухбир—325894.

Р. 02261 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. А. 1705. 11